

Resum en català

Existeixen tres maneres a Andorra per obtenir un titulació educativa: per la formació inicial, la formació contínua i la validació de l'experiència adquirida (VAE).

L'objecte d'estudi és valorar el procediment de reconeixement de les competències professionals adquirides per l'experiència laboral, o vies no formals o informals de formació a Andorra determinat pel Decret del 25-2-2015 de regulació del diploma d'ensenyament professional, comparar-lo amb les pràctiques i polítiques a nivell europeu i principalment amb les Directrius i recomanacions CEDEFOP 2015, i proposar un nou model adaptat a dites pràctiques.

S'ha trobat que el sistema vigent no respon a l'actualitat dels sistemes VAE, ja que no compleix importants requisits de la literatura actual, i no s'estén a qualsevol tipus de titulació oficial, ni permet la validació parcial, clau en el foment de l'aprenentatge, ni identificar, tant a l'usuari com a l'ocupador les competències assolides en aquest cas.

El projecte de legislació destaca que qualsevol titulació es pot aconseguir gràcies a una combinació de resultats d'aprenentatge, ja sigui adquirits en el sistema formal, no formal o informal. Totes les titulacions obtingudes en el sistema VAE proporcionaran al propietari els mateixos drets i deures que una qualificació del sistema formal d'aprenentatge. Una qüestió innovadora és que el país podrà lliurar certificacions a un cert nivell sense caracteritzar el camp. Serà un nivell més que una ocupació o títol professional, essencialment transversal i conduirà la continuació d'estudis o a certes ocupacions no especialitzades.

Conceptes clau: Validació de l'experiència adquirida, aprenentatge formal, aprenentatge no formal, aprenentatge informal, Certificat, Resultats d'aprenentatge.

Resumen

Existen tres maneras en Andorra para obtener un título educativo: por la formación inicial, la formación continua y la validación de la experiencia adquirida (VAE).

El objeto de estudio es valorar el procedimiento de reconocimiento de las competencias profesionales adquiridas por la experiencia laboral, o vías no formales o informales de formación en Andorra determinado por el Decreto del 25-2-2015 de regulación del diploma de enseñanza profesional, compararlo con las prácticas y políticas a nivel europeo y principalmente con las Directrices y recomendaciones CEDEFOP 2015, y proponer un nuevo modelo adaptado a dichos prácticos.

Se ha determinado que el actual sistema no responde a los sistemas VAE actuales, puesto que no cumple importantes requisitos de la literatura actual, y no se extiende a cualquier tipo de titulación oficial, ni permite la validación parcial, clave en el fomento del aprendizaje, ni identificar, tanto al usuario como el empleador las competencias logradas en este caso.

El proyecto de legislativo destaca que cualquier titulación se puede conseguir gracias a una combinación de resultados de aprendizaje, ya sean adquiridos en el sistema formal, no formal o informal. Todas las titulaciones obtenidas en el sistema VAE proporcionarán al propietario los mismos derechos y deberes que una calificación del sistema formal de aprendizaje. Una cuestión innovadora es que el país podrá librar certificaciones a un cierto nivel sin caracterizar el campo. Será un nivel más que una ocupación o título profesional, esencialmente transversal y conducirá la continuación de estudios o a ciertas ocupaciones no especializadas.

Conceptos clave: Validación de la experiencia adquirida, aprendizaje formal, aprendizaje no formal, aprendizaje informal, Certificado, Resultados de aprendizaje.

Abstract

In Andorra exists three ways to obtain a qualification: by the initial formation, the continuous learning and the recognition of prior learning (VAE).

The object of survey is to evaluate the procedure of recognition of the professional competences acquired by the labour experience, or ways of no formal or informal learning in Andorra determined by the Decree of the 25-2-2015 of regulation of the diploma of professional education, compare it with the practices and policy's at European level and predominately with the Guidelines and recommendations CEDEFOP 2015, and propose a new model adapted at said practices.

It Was found that the ongoing system does not respond at the actuality of the systems VAE, since it does not conform important requirements of the ongoing literature, and does not extend at any type of official degree, or permits the partial validation, key to the promotion of learning paths, or not identifying, the user or the employer the competences attained at this case.

The project of legislation excels that any degree can be achieved thanks to a combination of learning outcomes, already was acquired at the formal, no formal or informal way. All the degrees obtained at the system VAE will provide at the owner the same rights and duties that a qualification of the formal system. An innovative question is that the country will be able to hand certifications at one some level without characterising the field. It Will be more a level that an occupancy or professional qualification, essentially transversal and will conduct the continuation of study's or at some non-skilled occupancies.

Key Concepts: *Recognition of prior learning, formal learning, non-formal learning, informal learning, Qualification, Learning outcomes.*

Índex

Vers el reconeixement dels aprenentatges no formals i informals. Un nou model per a Andorra?	1
.....	1
Resum en català	2
Resumen	2
Abstract.....	3
I. <i>Objecte de la investigació</i>	5
A. Introducció	5
II. El procediment de validació de l'experiència: reptes i problemàtiques. Un estat de la qüestió.....	5
A. El procediment de validació de l'experiència: reptes i problemàtiques.....	5
III. Anàlisi del Sistema de validació de l'experiència a Andorra.....	13
A. Enfoc metodològic.	13
B. Fases del sistema de validació actual.....	15
IV. Conclusions	21
A. Per què una nova política educativa sobre el reconeixement dels aprenentatges no formals i informals?.....	21
1. La proposta.....	21
V. Bibliografia.....	24
6 Annexes	¡Error! Marcador no definido.
A. Annex indicadors.....	30
B. Annex Entrevista	32
C. Annex informació: Tríptics i altres procés actual	33
D. Annex calendari REVEP (VAE).....	34
E. Avantprojectes de llei.....	35

I. Objecte de la investigació

A. Introducció

Aquest projecte respon a la necessitat de posar al dia Andorra, amb els compromisos establerts en les diferents conferències ministerials del Procés de Bolonya, vist els resultats dels diferents inventaris de situació, els anomenats *Bologna Process Stocktaking*. Aquests informes destaquen que Andorra no ha desenvolupat el compromís de promoure, per a l'ensenyament superior un sistema de validació de l'experiència que promogui l'aprenentatge al llarg de la vida.

Davant d'aquesta realitat, el projecte és crear un sistema de validació dels aprenentatges no formals i informals no solament per a l'ensenyament superior sinó per a totes les qualificacions/titulacions del sistema educatiu andorrà.

En el món acadèmic i en la definició de polítiques públiques sobre educació i ocupabilitat, es destaca l'augment del paper de les competències adquirides informalment, i que la complexitat de les competències adquirides d'aquesta manera, augmenta els requeriments de reconeixement d'aquestes competències (Björnavold, 1997). Per tant és important la seva definició normativa, ja que d'aquesta depèn la transparència dels processos de validació, sobretot quan el que s'avalua, reconeix i normalitza són les competències adquirides per vies no formals i informals.

L'existència de nous dispositius d'aprenentatge no formal i entendre que també s'aprèn de forma informal, amplia el dret a l'educació i representen una nova via per concretar noves polítiques igualitàries i no exclouents davant l'ocupació¹, davant totes les titulacions i davant l'estatut hegemònic del coneixement en mans de l'educació formal.

D'acord amb els supòsits anteriors, aquest treball es planteja respondre les qüestions següents:

El Decret 25-2-2015 de regulació del diploma d'ensenyament professional de 4 de març del 2015: Dóna resposta a les Directrius i Recomanacions CEDEFOP 2015 i a l'estat de la ciència en aquest domini?

De poder donar resposta, podria ser extensible a tots els nivells educatius?

II. El procediment de validació de l'experiència: reptes i problemàtiques. Un estat de la qüestió

En aquest apartat analitzarem l'estat de la qüestió sobre la validació dels aprenentatges adquirits per l'experiència, tant en la literatura especialitzada com en els preceptes i recomanacions normatives dels principals actors internacionals.

A. El procediment de validació de l'experiència: reptes i problemàtiques.

Els nous enfocaments en l'organització del treball exigeixen major flexibilitat, adaptabilitat, aprenentatge permanent i habilitat per a transferir l'experiència i el desenvolupament d'habilitats entre distintes activitats. Estem en un món que exigeix disponibilitat i mentalització per a l'aprenentatge al llarg de la vida.

El fet que cada vegada més la formació no és únicament la formació formal, planteja la necessitat d'establir mecanismes que s'acreditin oficialment, amb un caràcter de validesa dels aprenentatges que una persona posseeix, mitjançant un procés que tingui per objectiu fonamental l'avaluar-les. Aquests han de ser adquirits mitjançant l'experiència laboral o vies no formals i informals de formació.

---

¹ En aquest informe s'entén "ocupació" com a lloc de treball, ofici activitat laboral.

a) La necessitat d'una formació ajustada a la realitat social i laboral per a tots els ciutadans

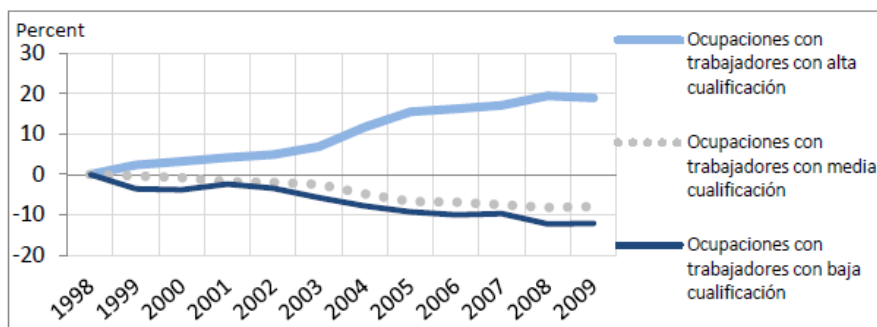
El nou paradigma és acceptar que s'aprèn sempre i en qualsevol lloc, i que això s'ha de garantir mitjançant un sistema que permeti reconèixer i validar els aprenentatges no formals i informals. La solució per a què les persones puguin aprendre al llarg de tota la vida no és ampliar el període d'escolaritat, sinó acceptar que hi ha tres tipus de formació; la formal, la no formal i la informal.

L'evolució dels sistemes educatius i el replantejament de l'educació venen força determinats pel sistema laboral, que demana ciutadans amb competències específiques i ben adquirides, el que planteja adequar sistemes de transmissió de coneixement a tota la població, i orientat al sistema productiu.

Hi ha consens en organismes com la OIT, la UNESCO, l'OCDE, i la Unió europea que la magnitud del fet formatiu fa necessari plantejar-se una política comuna per aconseguir més participació per part dels interessats en el desenvolupament de la formació professional i de la formació en l'ocupació², i que l'eina adequada és l'aprenentatge al llarg de la vida.

El mercat laboral demana persones més competents, més preparades. La formació i l'ocupació van de la mà i al mateix temps aquells més formats tenen més accés a les ocupacions, com s'aprecia en el gràfic següent de la OCDE.

Quadre 1 : Evolució ocupació segons nivell de qualificació

Fuente: (OCDE, 2013b)

Organismes com el PNUD, i el seu índex de desenvolupament humà, demostren que els països amb millor desenvolupament humà, són aquells que, en general, també tenen millors índex d'educació³.

Amb la idea que l'aprenentatge al llarg de la vida (ALV) es va més enllà de la distinció tradicional entre educació escolar i l'ensenyament permanent (EP), entenent que tot context pot ser l'ocasió per aprendre i desenvolupar les capacitats de l'individu. A partir de la concepció del informe Delors 1996, clau per a entendre la importància dels sistemes de validació dels aprenentatges, la educació com a concepte i praxis, cobra un sentit de cobertura global (Ortega Esteban 2005) i un sentit clar cap a la capacitació de les persones per al seu desenvolupament ple, inclòs i particularment important per a l'exercici d'una ocupació.

Qualificar els aprenentatges tant formals, com in formals o no formals, és l'objecte dels sistemes de validació dels aprenentatges. El disseny d'un sistema VAE implica la reflexió sobre el valor del coneixement adquirit fora d'un context formal i què cobreix la seva avaluació. La qüestió és important ja que s'estableix així una equivalència entre el coneixement acadèmic o formal, i els de l'experiència (no formals i informals).

² OIT, 1975: art. 1, i art. 3, informe Kellen y Bengtsson per a la OCDE (1973), *Recomendación relativa al desarrollo de la educación de adultos*, UNESCO 1976, creació del Centre Europeu per al desenvolupament de la Formació Professional (CEDEFOP) pel Consell Europeu, 1975).

³ Mesura per la taxa d'alfabetització d'adults i la taxa bruta combinada de matriculació en educació primària, secundària i superior, així com els anys de durada de l'educació obligatòria.

És important veure que sovint les persones poden compartir una mateixa experiència, però les duu a aprenentatges diferents com a resultat, de manera que l'evidència del aprenentatge és el que cal avaluar en lloc de l'experiència.

Per a entendre l'objecte d'aquest treball és important la definició de aprenentatges formals, no formals i informals:

Aprenentatges formals: aprenentatges que es produeixen en un context formal, com el que materialitza una institució educativa. Estan organitzats en termes de planificació i recursos. Sempre és intencional i estableix objectius d'aprenentatge. Aquests aprenentatges donen lloc a l'atorgament d'un certificat estatal o reconegut per l'Estat.

Aprenentatges no formals: aprenentatges que es poden adquirir paral·lelament a aprenentatges formals, o bé durant altres activitats intencionades i planificades però que no han de ser forçosament activitats amb objectius d'aprenentatge. Així doncs, és intencional i els objectius d'aprenentatge poden ser difusos.

En l'absència d'un sistema de validació dels aprenentatges basats en l'experiència, no condueix a un certificat reconegut per l'Estat.

Aquesta categoria d'aprenentatge habitualment s'adquireix en el lloc de treball, en altres activitats realitzades per organitzacions de la societat civil i/o en institucions dedicades a l'educació i a la formació professional.

Aprenentatges informals: aprenentatges resultants de l'experiència social i del treball al llarg de tota la vida, sense ser el resultat d'un procés intencional, organitzat ni estructurat en termes d'objectius, planificació o recursos d'aprenentatge.

b) *Però que s'aprèn? Els resultats d'aprenentatge: les competències.*

Fins a mitjans de segle XX, la font de producció de competències necessàries per al treball era la mateixa feina. Durant la segona meitat del segle XX van ser els sistemes d'ensenyament els que van assumir el paper dominant en la formació de competències. A partir dels darrers anys del segle XX la formació es converteix necessàriament en una coproducció de diferents espais, dinamismes i impulsos a la formació, i un d'ells és el lloc de treball (Planas Coll 2005).

En els últims anys, a causa de la profunditat i rapidesa dels canvis en els sistemes productius (Castells 1996) i els requeriments en competències (Descy i Tessaring 2001), la formació esdevé un procés que dura tota la vida i l'adquisició de les competències necessàries per al treball es realitza mitjançant la coproducció de múltiples espais formatius, on l'escola i l'empresa són els centrals.

La formació formal i la no formal, comparteixen cada vegada més objectius (Colom A.J. 2005), i s'aprèn també en espais no acadèmics, el que ens condueix a parlar que l'educació ha de contemplar les tres vies, la formal, la no formal i la informal.

És doncs ineludible la necessitat de cercar mecanismes de reconeixement i validació de les formacions no formals i informals, per a donar ple sentit a l'ensenyament al llarg de la vida, el que, en el fons reconeix que s'aprèn en qualsevol lloc i en qualsevol moment, per a assolir les persones, millors competències per al seu desenvolupament, tant personal com professional, i en general millorar tant el teixit productiu com l'economia en general.

c) *Beneficis que aporta la validació de l'experiència a l'individu al sistema laboral i la societat en general*

Al llarg dels anys va anar apareixent un afany academicista i d'acreditació mitjançant diplomes que ha caracteritzat el valor dels títols per sobre o en paral·lel a l'experiència. Tot i això, els ocupadors continuen acceptant personal sense més acreditació que les entrevistes, cartes de recomanació o el *currículum vitae*.

Aquest fet, el reconeixement dels aprenentatges, i en especial els informals i no formals, ha orientat a la majoria de països cap a un desenvolupament de polítiques nacionals econòmiques, d'ocupació i

educatives que incorporen el reconeixement dels aprenentatges no formals i informals com estratègia d'integració de la població i promoció de la mobilitat transfronterera.

No hi ha dubte que la validació i acreditació d'aprenentatges i competències és una conseqüència de l'ajust de la societat als reptes dels avenços tècnics i de l'anomenada societat del coneixement, associada a la societat de l'aprenentatge en la qual la formació permanent, entesa com tota activitat d'aprenentatge empresa i desenvolupada al llarg de la vida (de Arriba, 2007) és ara el focus de les polítiques públiques.

Aquests sistemes són relativament nous, i poc desplegats o poc implantats com remarca el CEDEFOP⁴, tot i que la literatura i organismes internacionals han proposat el seu desenvolupament i establert estàndards i consells.

És l'educació superior on s'han donat passos més seriosos en el marc del Procés de Bolonya, com es desprèn dels comunicats ministerials. Però encara queda camí. També al sí de la UE hi ha força impuls, com el desig que cal 2018 tots els membres tinguin un sistema de validació en marxa.

On la trajectòria és més àmplia, és en la formació professional, sobretot en països de la Unió Europea com França, Finlàndia, Dinamarca, Regne Unit, etc. (Werquin, 2008). Uns 87 països compten ara amb una política per al reconeixement, la validació i l'acreditació de l'aprenentatge no formal i informal (encara que això és menys freqüent a Àsia i el Pacífic, i a Amèrica Llatina i el Carib) (UNESCO, 2013)

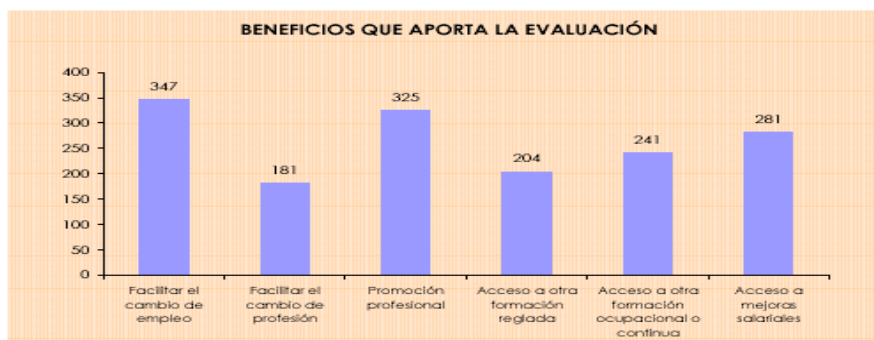
A Europa, i en especial a la UE, la seva presència i tractament, ha estat inqüestionable, a partir del Consell Europeu de Lisboa (2000), o la Declaració de Copenhaguen (2002), o el 2004 en sorgir el primer document de la UE el contingut del qual era exclusiu de la validació de competències professionals: "Principis europeus comuns per a la determinació i convalidació de l'educació no formal i informal".

L'horitzó actual està definit per la Recomanació del 20 de desembre del 2012, amb l'objectiu a ser present al 2018 per a tota la UE, i que ens servirà de referent en aquest treball, amb les directrius del CEDEFOP 2016 que emanen d'aquesta recomanació.

Aquests sistemes són importants com es demostra de les experiències següents:

Segons la investigació realitzada pel FOREM⁵ del País Valencià sobre VAE a Espanya, i la visió d'avaluació del sistema, apareixen aspectes positius per a l'empresa i per als treballadors⁶.

Quadre 2: Beneficis de l'avaluació de competències professionals

Font: FOREM

Cabrera i Córdoba⁷ (2011), demostren una alta satisfacció dels usuaris amb els resultats i procediment d'avaluació i acreditació, i amb els requisits tècnics quant a la seva metodologia. A

⁴ CEDEFOP 2014, NOTA INFORMATIVA . El desafío de la validación: ¿Está Europa lejos de reconocer todos los aprendizajes? NOVIEMBRE DE 2014, No 2.

⁵ La Fundació Formació i Ocupació Miguel Escala, FOREM, és una fundació de caràcter privat i sense ànim de lucre, promoguda per la Confederació Sindical de CCOO, per a la promoció i la gestió de l'orientació i la formació per a l'ocupació

⁶ Empresa: facilitar el procés de capacitació, tenir informació bàsica del personal, augmentar el prestigi de l'empresa. Treballador: promoció professional, facilitar canvi de professió, més il·lusió,...

⁷ Cabrera Pérez, Lidia & Córdoba Mendoza, Miriam. Universidad de La Laguna. Evaluación de un procedimiento de validación y acreditación de competencias profesionales. Revista de Investigación en Educación, nº 9 (2), 2011, pp. 51-75.

més, es comprova que un alt percentatge de participants van iniciar posteriorment estudis, el que mostra les potencialitats dels processos d'acreditació per a la reinserció educativa i formació ALV.

En un altre context⁸, els usuaris, consideren que el procediment és d'utilitat per a l'autoaprenentatge i reflexió de la pràctica que s'està duent a terme (Almuedo-Pau, Brea-Rivero, Buiza-Camacho, Rojas-De Mora Figueroa, & Torres-Olivera, 2011).

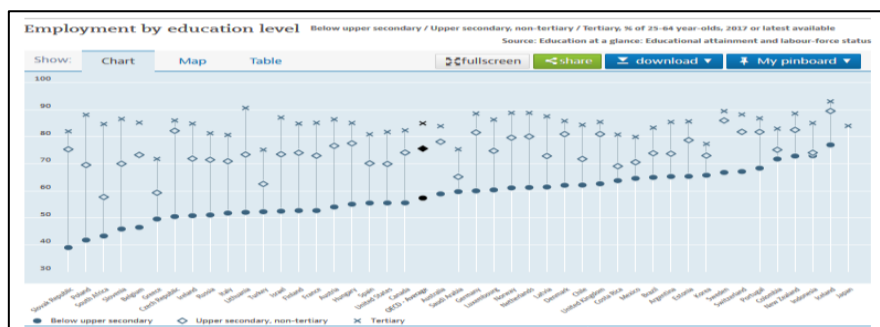
A França expliquen que el sistema de reconeixement i validació dels aprenentatges, presenten beneficis importants per als graduats. En un estudi⁹ realitzat pel Servei d'Agència i de pagament (ASP)¹⁰, es desprèn les dades següents¹¹:

- S'estima que un 80% ha tret almenys un benefici professional i el 60% d'ells va incrementar el seu salari l'any després de la graduació.
- Però també beneficia els ocupadors, ja que 3/4 d'ells són favorables a l'enfocament de la VAE realitzats pels seus empleats, i en el 61% dels casos la certificació compleix amb les necessitats de l'estructura.
- Per altra banda la VAE no és popular entre els sol·licitants d'ocupació a l'atur on menys del 4% dels graduats estaven en aquesta situació a l'inici del seu enfocament de la VAE. Probablement hauria de ser molt més requerit pel fet que el 80% dels aturats (dins del 4% que van fer demanda) han trobat feina amb el seu grau. Malgrat tot, el nombre de graduats a partir de la VAE segueix sent massa modest¹².
- La VAE no és una carrera d'obstacles, sinó un viatge gratificant amb un 96 % dels graduats per VAE dels quals creuen haver tret almenys un benefici personal.

Una primera conclusió és que proveir titulats mitjançant la validació de l'experiència potser una eina important de millora personal i de la societat en general, i millora l'ocupació.

Si observem el quadre següent l'ocupació depèn del nivell educatiu acreditat el que implica que a més nivell educatiu més possibilitat de tenir una feina o ocupació.

Quadre 3: Relació nivell educatiu, països OCDE i % d'ocupació.

Font: Education at Glance OECD 2017

La formació tant formal, informal com no formal, té un impacte econòmic potencialment molt important, que opera de la següent manera: en primer lloc, l'educació augmenta l'ocupació, doncs les persones amb

⁸ El context espanyol d'acreditació de competències en l'àmbit sanitari, per l'agència de qualitat sanitària a Andalusia.
⁹ Hubert de RINCQUESEN avec la collaboration de Lucile ROSSIN et Philippe BOISSON (DN VAE): La Validation des Acquis de l'Expérience : un ascenseur social efficace.
¹⁰ L'ASP (Servei d'Agència i de pagament) és un organisme públic creat per la fusió de CNASEA i AUP, que gestiona els arxius de demanda d'ocupació dels sectors sanitari i social.
¹¹ Dades que són més o menys semblants en altres estudis menors, notes de premsa, o presentacions públiques.
¹² Valoriser l'acquis de l'expérience : Une évaluation du dispositif de VAE. Secrétariat d'état chargé de la prospective, de l'évaluation des politiques publiques et du développement de l'économie numérique. Setembre 2008.

estudis tenen una taxa d'activitat molt elevada¹³; addicionalment, els ocupats titulats són més productius, de manera que generen més valor afegit i, per això, obtenen majors rendes.

Així el fet de “produir” titulats, i per tant sistemes que fomentin l'acreditació dels aprenentatges no formals i informals, té un efecte positiu en l'economia d'un país, ja que el que es fa és incrementar el capital humà, el que a la vegada fa és augmentar la capacitat de produir béns i serveis, i aportar valor afegit. Les polítiques dirigides a l'obtenció d'una major qualificació de les persones, produeix un impacte socioeconòmic positiu, i els costos de la implementació poden ser fàcilment coberts o superats pels ingressos que poden produir dites polítiques.

En resum, els efectes positius entre altres són tant per a l'empresa, com per als empleats, com per a la societat com es detalla genèricament en el quadre següent:

Quadre 4: Efectes i beneficis de l'acreditació de l'experiència

Beneficios sociales de la acreditación		
Para la persona	Para la empresa	Para la educación y la sociedad
Mayor reconocimiento social	Aumento de la productividad y competitividad	Promueve el aprendizaje a lo largo de toda la vida
Mantener o mejorar oportunidades laborales	Mejora la transparencia del mercado laboral: se hacen visibles las competencias	La educación da respuestas a la precariedad laboral, la pobreza, etc.
Aumenta la motivación e interés para seguir formándose	Facilita la movilidad de los trabajadores	Reduce las desigualdades sociales
Es una segunda oportunidad para obtener titulación	Mejora oportunidades de obtener certificados de calidad	Hace visible el capital cultural de los ciudadanos
Evita la exclusión social	Puede diseñar planes de formación de sus trabajadores	Racionalidad y coherencia: reconocer lo que ya sabe y no volver a enseñar lo aprendido

Font: Medina, O., Sanz, F. (2009).

d) *Evolució del concepte de validació de l'experiència*

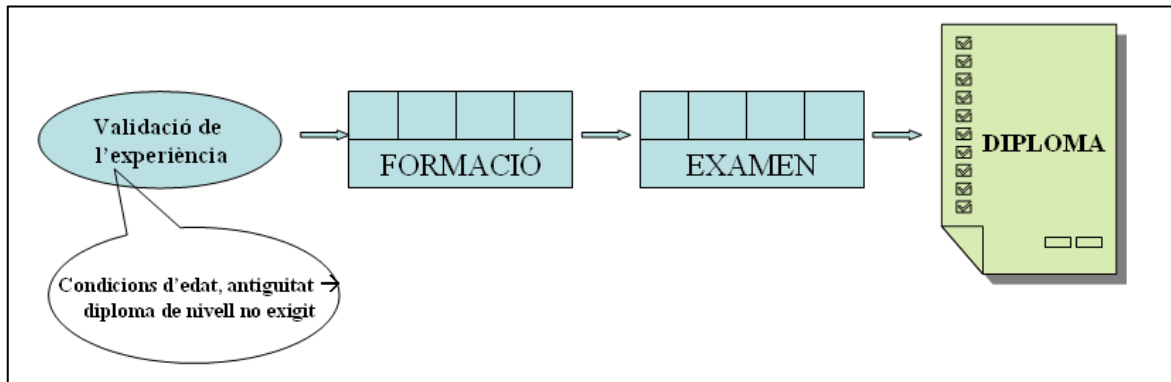
La validació de l'experiència ha sofert una constant evolució cap a un sistema més d'acord amb el concepte d'educació (Florentino 2005). La validació dels aprenentatges no formals i informals fins fa pocs anys estava molt lligada al concepte de dispensa de determinats crèdits o períodes de formació. Ara el concepte deriva de la independència existent entre les dues vies per a l'obtenció de títols: la formació i l'experiència. La novetat del sistema de validació consisteix en obtenir la totalitat d'un títol acadèmic a partir d'aprenentatges exclusivament adquirits per l'experiència. El sistema que condueix al títol es considera com un procés autònom capaç de proporcionar íntegrament el títol desitjat (Sanz 2007).

L'evolució es pot veure pel sistema educatiu andorrà segons els següents esquemes gràfics¹⁴:

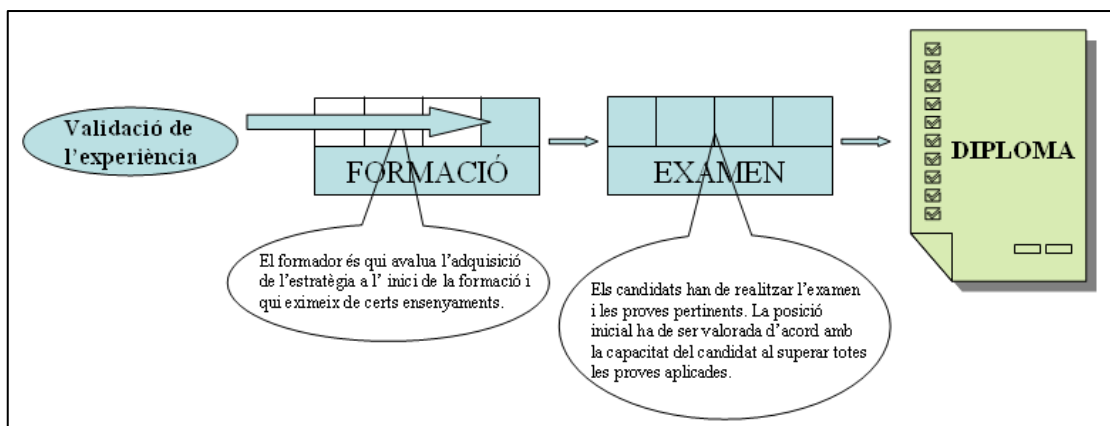
- a) L'experiència com a dispensa d'algun requisit acadèmic. És el sistema que ofereix per exemple l'accés a la Universitat majors de 25 anys, que dispensa a aquests d'haver cursat el batxillerat.

¹³ Quan les titulacions són d'ensenyament superior la xifra és força més elevada que en altres titulacions.

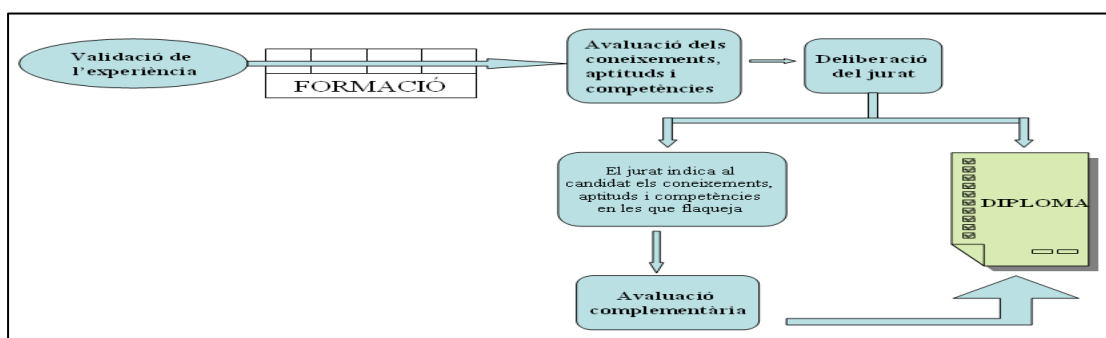
¹⁴ Els gràfics són del treball del Professor Florentino Sanz : *Reconocimiento y validación de los aprendizajes adquiridos en la experiencia: la ley francesa de modernización social.*

- b) L' experiència per escurçar la formació necessària per adquirir un títol: En alguns sistemes, si s'acredita experiència en un camp, és pot convalidar algunes assignatures del currículum, P. Ex. Sistema espanyol de VAE a les universitats.

- c) L'experiència com a substitució en la totalitat de l'aprenentatge formatiu: El sistema que condueix al títol es considera com un procés autònom capaç de proporcionar íntegrament el títol desitjat P. ex. REVEP a Andorra, VAE França.

Els sistemes de validació poden reconèixer diferents tipus d'experiències. Alguns reconeixen només les experiències professionals (per exemple a Espanya) i altres reconeixen les experiències personals i professionals (com en el cas de França).

Quan els sistemes de validació reconeixen l'experiència personal i professional que un individu posseeix, aquest sistema pot equiparar-se als efectes d'atorgar un diploma, un certificat o un títol, al procés de formació, ja sigui en la seva totalitat (l'experiència substitueix tots els aprenentatges), o en part.

e) *El rol dels marcs nacionals de qualificacions (MNC)¹⁵*

Des de finals dels anys 90, l'aprenentatge permanent ha estat relacionat amb l'establiment de lligams amb els sistemes nacionals de certificació. I el paper dels marcs de certificacions amb l'aprenentatge permanent. La seva missió és d'una banda, fer transparents les característiques de cada certificació i els seus règims de garantia de qualitat associats, i, d'altra banda, donar suport a rutes d'aprenentatge flexibles a través d'aquests límits sectorials¹⁶.

El procés de Bolonya, ha estat i és un clar exponent de la importància dels marcs nacionals. La formació professional ha estat també eix important d'estructuració dels marcs de certificació, i exponent per a la Validació de l'experiència amb el procés de Copenhaguen.

La literatura i organismes com l'OCDE, la UNESCO, i el CEDEFOP han assenyalat que hi ha d'haver un estret vincle entre els marcs nacionals de qualificacions i els sistemes de validació de l'aprenentatge no-formal i informal. Si bé alguns països, com França, integren plenament la validació en els seus sistemes nacionals de qualificacions, molts altres encara no han establert un vincle clar. Aquest és el cas d'Andorra.

El seguiment de la Recomanació del Consell europeu de 2012 sobre la validació, que fixa la data límit el 2018, pot contribuir a enfortir aquest vincle.

Un MNC és doncs només un instrument. Cal considerar que per assolir els objectius de la validació i generar un real impacte serà fonamental definir-lo com a part d'una política pública àmplia, on el focus pugui estar en la formació permanent, en la millora de les qualificacions de les persones, o en altres aspectes; de manera que no es limiti només a la creació d'una eina d'ús institucional o nacional, sinó que pugui presentar efectes i canvis en el mitjà i llarg termini.

f) *Situació educativa: canvis i reptes*

Els canvis que s'han anat succeint en l'educació a Andorra des de finals dels vuitanta del segle passat, fins al primer decenni d'aquest segle amb diverses lleis, han anat conformant el sistema educatiu andorrà¹⁷, i han afectat tant l'educació preescolar com la formació professional i l'educació superior.

Encara que Andorra té un sistema de validació, és sens dubte el Procés de Bolonya el punt de partida per a Andorra de la reflexió sobre els sistemes de validació actuals, produït pel compromís per part de l'Estat de desenvolupar un sistema de validació d'acord amb el Procés de Bolonya¹⁸, quant als ensenyaments universitaris o superiors.

---

¹⁵ En general al llarg d'aquest treball i en especial a partir d'aquest punt, s'emprarà el concepte de marc de certificacions, tot i que per ser conseqüents amb la literatura i les traduccions de l'anglès de "qualifications" s'utilitza el terme "qualificacions": Al nostre entendre, tal i com s'explicarà, en català seria més propi utilitzar el concepte marc de certificacions.

¹⁶ OCDE (2005). The Role of National Qualifications Systems in Promoting Lifelong Learning. An OECD activity Report.

¹⁷ Llei escola andorrana 1989, llei qualificada d'educació 1993, llei d'ordenament del sistema educatiu andorrà 1994, llei d'universitats 1997, llei d'ordenació de l'ensenyament superior 2008, i la renovada llei d'ordenament del sistema educatiu andorrà del 2018.

¹⁸ Andorra en forma part des del 2003, però el procés s'inicià el 1998 amb la declaració de la Sorbona.

El repte és elaborar un sistema de validació dels aprenentatges no formals i informals adequat als objectius actuals que presenten aquests sistemes en la literatura actual i més concretament al propi procés de Bolonya i a les recomanacions del Consell Europeu del 2012.

III. Anàlisi del Sistema de validació de l'experiència a Andorra

L'objectiu d'aquesta anàlisi és observar si l'actual procés, d'acord amb el Decret **25-2-2015** de regulació del diploma d'ensenyament professional de 4 de març del 2015, dona resposta a les preguntes d'aquest treball i més concretament si s'adequa principalment a les Directrius i recomanacions CEDEFOP 2015 i a l'estat de la ciència en aquest domini.

Abans de fer l'anàlisi del sistema, es procedeix a descriure quina metodologia s'ha utilitzat per a fer aquesta anàlisi.

A. Enfoc metodològic.

a) *Perspectiva metodològica de la recerca.*

Aquesta recerca es desenvolupa des d'una perspectiva holística (Hurtado 2000), tenint en compte el conjunt d'elements implicats. Es pretén doncs, fer una anàlisi crítica del sistema actual amb la intenció de millorar el model o proposar un nou model innovador.

Des d'aquesta visió holística, hem dut a terme una investigació descriptiva, la finalitat de la qual ha estat la d'aconseguir la descripció o caracterització d'un esdeveniment. Aquest esdeveniment és comparar l'actual model de validació de l'experiència a Andorra¹⁹ amb l'estat actual de la matèria²⁰, i per tant, aquest estudi ha implicat la detecció de les característiques fonamentals que el descriuen.

b) *Disseny de la investigació*

L'objectiu d'estudi és analitzar si el Reconeixement i Validació de l'Experiència Professional (REVEP) del Decret de regulació del diploma d'ensenyament professional de 4 de març del 2015, s'adequa principalment a les Directrius i recomanacions CEDEFOP 2015 i a l'estat de la ciència en aquest domini.

A la Recomanació del Consell europeu 2012²¹ s'identifiquen les qüestions fonamentals següents, tant polítiques com pràctiques, que s'han de tenir en compte per a la plena integració i acceptació de la validació a escala nacional, i per tant són guia per a l'objecte d'aquest treball.

Un dels objectius del procediment VAE és reconèixer els resultats de aprenentatge que no van acompanyats d'estudis acadèmics previs, de manera que de no existir el reconeixement i validació dels aprenentatges no formals i informals, pot produir-se un desajust²².

Un altre objectiu d'establir un sistema de validació dels aprenentatges de l'experiència, és augmentar el coneixement de la societat en general de manera que les persones puguin identificar on es troben els seus coneixements, i saber que necessiten per a millorar-los.

---

¹⁹ Decret de regulació del diploma d'ensenyament professional de 4 de març del 2015

²⁰ CEDEFOP (2016). *Directrices europeas para la validación de los aprendizajes no formales e informales.*

²¹ Recomanació del Consell de 20 de desembre de 2012 sobre la validació del aprenentatge no formal e informal (2012/C 398/01).

Com a conseqüència de l'anterior, l'ocupabilitat, és a dir la capacitat de millorar la situació laboral, ja sigui millorant el nivell professional o facilitant l'ocupació en general es veurà millorada. Cal definir polítiques que incloguin el mercat del treball i els seus actors per millorar l'ocupabilitat de les persones i els perfils d'aquests al mercat.

Com les noves polítiques educatives i de foment del coneixement ja no es basen en la taxa d'assoliment d'un nivell educatiu concret, sinó en el fet que existeixin nivells progressius acreditats, així que cada vegada que algú que acreditat dit nivell millora el seu perfil i les expectatives laborals i socials²³. S'ha de promoure que les persones es vegin impulsades a millorar el seu nivell educatiu, independentment d'on estiguin situades, per a assolir el nivell superior al de partida, és a dir promoure l'aprenentatge permanent i l'acreditació del mateix. Cal promoure l'aprenentatge permanent.

És inevitable pensar que cal referenciar allò que cal saber, allò que s'ha d'adquirir com a coneixements i cal que hi hagi transparència en aquest sentit. Els marcs de certificacions són la clau per a que aquests sistemes de validació o reconeixement puguin adequadament valorar les competències adquirides i els serveis d'educació puguin adequar-se als requisits existents

Convé no oblidar que la validació de l'experiència es mou també dins d'un context social i econòmic, on l'empenta de l'expansió dels sistemes són producte tant de la societat civil, com del mercat (Florentino 2005). La importància del reconeixement dels estudis realitzats en diversos centres educatius cobra gran importància en un mercat educatiu on cada vegada més les entitats privades cerquen el seu espai, i l'estat ha de vetllar per a que el que s'ensenya i s'aprèn s'ajusti a uns mínims de referència. L'objectiu per tant és establir un marc nacional de certificacions en termes de resultats d'aprenentatge que sigui preceptiu i orientatiu per a qualsevol tipus d'aprenentatge.

Els indicadors han de respondre a les diverses preguntes proposades a l'annex, de manera que permet avaluar si un sistema de validació de l'experiència respon als estàndards actuals establerts pel CEDEFOP.

c) *Fonts d'informació*

Aquest treball s'ha abordat des de la perspectiva de l'anàlisi, com des de la perspectiva de la síntesi. Per una banda s'ha desintegrat el procés en parts (anàlisi) tant des de la perspectiva del model nacional actual com des de les propostes teòriques o internacionals. De l'altra s'ha conformat una realitat i fruit d'aquesta s'ha fet una proposta de nou model.

Per a aquesta fita s'ha observat cada un dels elements que influeixen en l'objecte d'estudi a nivell internacional i europeu; a continuació s'ha estudiat el procediment a Andorra des de l'àmbit nacional, analitzant el decret que regula la REVEP.

Per a aquest treball s'han consultat diversa normativa tant a nivell nacional com a nivell europeu, les quals estan referenciades a la Bibliografia.

Igualment, per a informació oficial relativa a l'REVEP ens hem servit dels informes i dades provinents del Ministeri d'Educació i Ensenyament superior, en concret del Departament d'Inspecció i Qualitat Educativa - Àrea d'Exàmens Oficials i Reconeixement de Titulacions i del Departament de Formació Professional i Recursos Educatius - Àrea de Formació Professional Continuada, Ocupacional i de Reconeixement de l'Experiència Professional. A través d'informes i consultes sobre la validació de competències professionals.

També s'ha consultat la pàgina web del ministeri²⁴ referent a aquest procés, en contenir la informació que arriba als candidats.

S'ha realitzat un treball de camp propi a través de tècniques de recollida de la informació com les entrevistes en profunditat.

---

²⁴ <https://www.educacio.ad/afcorep/reconeixement-i-validacio-de-l-experiencia-professional-revep>

S'han realitzat 4 entrevistes, per una banda al Cap de l'àrea de d'Exàmens Oficials i Reconeixement de Titulacions, al Cap de l'Àrea de Formació Professional Continuada, Ocupacional i de Reconeixement de l'Experiència Professional, i al Inspector responsable del procés REVEP de l'Àrea d'Inspecció i Avaluació Educativa, pel seu paper essencial en el procés del REVEP. Per altra banda s'ha realitzat una entrevista al Director del Departament de Formació Professional i Recursos Educatius, responsable màxim del procés.

La tècnica ha consistit en una entrevista bàsicament estandarditzada quant a les qüestions plantejades, on l'objectiu era avaluar l'actual sistema del decret 25-2-2015 en referència a les directrius establertes pel CEDEFOP 2015.

En la confecció de les preguntes s'ha tingut en compte aquelles que poden aclarir aspectes que la normativa no contempla o que es pot tenir més informació que la que es pot extreure de la normativa, ja que pot posar al entrevistat en una posició d'opinió del sistema. Igualment hi ha aspectes que la normativa no reflecteix o no incorpora seguint les recomanacions i directrius CEDEFOP, pel que plantejar-les a l'entrevista pot donar pautes de reflexió futura o de mancances presents, o si tenen o existeixen mesures paral·leles que la norma no contempla però a nivell formal es donen.

B. Fases del sistema de validació actual

El Decret del 25-2-2015, estableix el procés actual de validació de l'experiència. L'actual sistema de VAE, s'estructura a Andorra exclusivament per a la formació professional, i només per a una part dels estudis de formació professional existents al país, i s'estableix dit sistema als articles 6 a 13.

A Andorra el sistema VAE és una via d'obtenció del diploma professional, el que ja ens defineix una perspectiva de la dimensió dels objectius de la actual política: la confrontació de les competències adquirides en l'àmbit laboral amb un diploma professional existent, més que una verdadera política de foment del aprenentatge al llarg de la vida. El nou paradigma ha de ser un sistema per al reconeixement de l'experiència²⁵ com a lloc legítim d'aprenentatge (Sanz 2008).

Una qüestió a destacar és la definició de l'article 6, ja que prescriu el procés com una via d'obtenció de titulació, quan hauria de permetre altres solucions com veure'm.

En l'article 7 estableix les consideracions administratives, és a dir edat, experiència mínima i residència o nacionalitat al país, de manera que s'assegura per una banda la idoneïtat en termes de característiques taxades per la norma i que determinen la pertinença a un grup de persones a les que va enfocada la possibilitat: nacionals o residents al país, amb experiència laboral de 36 mesos d'experiència en l'activitat professional relacionada amb el diploma, i ser major d'edat.

L'articulat distingeix tres fases: La fase d'admissibilitat administrativa, una segona de reconeixement de les competències i confecció del dossier definitiu, i la fase final d'avaluació per un jurat.

Quant a la documentació a presentar en la primera fase, la norma no explica si ha d'haver un seguiment o no a la següent fase de forma genèrica, ni si hi ha proves més admissibles que altres. Simplement es detalla un llistat taxat en la sol·licitud a entrar seguint la escassa regulació del citat Decret i que és en definitiva, purament una fase de determinació administrativa.

L'article 8 estableix que la determinació pertany a la primera: "La primera fase s'inicia en el moment que la persona interessada postula a ser candidata al procés de reconeixement i validació de l'experiència professional."

En aquesta primera fase s'ha de determinar si s'estima o desestima la sol·licitud presentada per la persona postulant, mitjançant la comprovació de l'adequació entre la demanda del diploma que es vol obtenir i el perfil del candidat.

D'acord amb aquest precepte i referint als tres primers requeriments (residència, experiència i edat), la persona postulant omple el dossier 1: "Sol·licitud de reconeixement i validació de l'experiència professional" i el lliura al Servei de Tràmits del Govern. Aquest dossier comprèn obligatòriament els documents següents:

- a) El resum de l'experiència professional.
- b) Una fotocòpia compulsada dels diplomes oficials i dels certificats de formació obtinguts per la persona candidata.
- c) Un certificat de les empreses, entitats, associacions, entre altres organitzacions, en què la persona candidata ha treballat i en el qual consti la durada del treball i les tasques desenvolupades.
- d) La relació dels punts de cotització de la Caixa Andorrana de Seguretat Social o equivalent.

Aquesta fase és potestat de l'àrea encarregada del reconeixement i la validació de l'experiència professional, que estudia el dossier núm. 1 i dictamina si s'acompleix amb els requisits establerts.

La norma no diu res respecte a què es compara o analitza els requisits establerts, és a dir no explica quina relació existeix entre el que proposa el candidat i el possible referent que determinarà si pot seguir el procés, ni es determina normativament altres funcions d'assessorament previ al candidat, per si no ha focalitzat adequadament la demanda de titulació.

Tot i això, de forma diríem informal, de les entrevistes, s'ha pogut veure que hi ha consens que malgrat no existir aquest assessorament, en molts casos quan la persona s'atansa al servei a demanar informació o per comprovar si la documentació presentada és correcta, en algunes situacions se l'ha assenyalat que la titulació demanada podia haver estat altra.

Una de les problemàtiques detectada en aquesta fase, comparant els criteris CEDEFOP i el decret, és que s'entén que el referent, d'acord tant amb la norma com amb el tríptic informatiu (veure annex), s'ha de fer en relació amb la titulació en el marc del diploma desitjat²⁶, però no es diu quins són els criteris a complir en aquest sentit en aquesta fase.

Tot i això, i d'acord amb la informació continguda en la pàgina web informativa del procés, i d'acord amb el calendari²⁷ preestablert es realitzen sessions informatives prèvies als possibles candidats abans de la "Sol·licitud de reconeixement i validació de l'experiència professional" que es presenta a tràmits.

Aquestes sessions, que poden ser escasses, comparant amb altres procediments i en especial el procés VAE a França, en ésser un nombre petit de persones assistents, té una certa personalització, però és evident que no es personalitza ni té la transcendència que la que es té a, per exemple, l'assessorament a França per la VAE²⁸.

En aquest sentit podem afirmar que existeix un sistema o procediment que sustenta la determinació que va més enllà de la simple comprovació de qüestions administratives, i que s'analitza el dossier des d'un punt de vista també tècnic, tot i que presenta dubtes sobre la plena informació del candidat i sobre si se segueix un protocol determinat dita informació.

---

²⁶ CEDEFOP (2016). *Directrices europeas para la validación de los aprendizajes no formales e informales*.

²⁶ Recomanació del Consell de 20 de desembre de 2012 sobre la validació del aprenentatge no formal e informal (2012/C 398/01).

²⁶ <https://www.educacio.ad/afcorep/reconeixement-i-validacio-de-l-experiencia-professional-revep> ²⁶ En aquest moment, i d'acord amb el Procés de reconeixement i validació de l'experiència professional (REVEP) per al curs escolar 2018-2019 publicat tant el BOPA com en la pàgina web del Govern d'Andorra hi ha 6 possibles diplomes dels 10 que hi ha dins del Marc curricular de la FP a Andorra, pels quals es pot demanar la validació, tots pertanyents a la Formació professional.

²⁷ El calendari contà informació molt important que no queda clar en el reglament i que forma part del procés. Aquest calendari model està presentat a l'annex corresponent del treball.

²⁸ A partir del Informe Besson 2008, a França es va determinar que tenint en compte la pèrdua entre els candidats que apliquen i aquells que la seva sol·licitud és acceptada es suggereix reduir els retards administratius i millorar el seguiment dels candidats", i així s'ha fet d'acord amb estudis posteriors i en especial a partir de la Llei de la modernització social del 2002 (Fermon 2005).

Com hem dit, el treball de camp realitzat a través de l'entrevista (annex) ha de servir per a poder entendre el funcionament dels mecanismes que s'incorporen de forma normativa i no normativa per a poder dur a terme el procés, sobretot perquè a la llum de la norma, i vist al diferent documentació sobre la fase de determinació presentada a la web, es podria entendre que hi ha aspectes del procés que van una mica més enllà, de verificar que aquesta persona ha aportat tota la documentació requerida, que és veraç i que compleix les condicions de l'article 7.

D'acord amb els criteris i directrius CEDEFOP, hi ha d'haver un procediment i eines que sustenten la determinació. Procediment que pot tenir diversos enfoc, i que han d'anar encaminats a l'orientació i a l'assessorament, pel que són alguna cosa més que haver acomplert uns requisits administratius, sinó també tècnics.

Aquesta fase tot i que es fa una petita acció informativa de caràcter previ i en grup com es destaca del calendari annexat, s'ha pogut comprovar en les entrevistes que no compleix qüestions relatives a la determinació que es refereixen els estàndards CEDEFOP, doncs no s'estableix un veritable camí per a l'orientació prèvia, el que, com s'ha citat permetria l'èxit a molts candidats dubtosos.

De les entrevistes s'ha pogut observar que hi ha poca individualització en la informació, que no existeixen a banda dels criteris administratius citats de l'article 7 cap sistema de filtre i derivació a altres sistemes o a una reformulació de *petitio*, i en tot cas només un entrevistat ha manifestat que depenent del primer dossier alguna vegada s'ha assessorat unes altres alternatives, ja que eren molt clares des de l'inici, però no hi ha res sistematitzat.

En aquestes primeres fases no existeix una orientació o sistema d'informació orientat a l'assessorament, en tot cas i com es va desprendre de les entrevistes, en funció del dossier i de la pròpia persona demandant "si té dubtes" pot assessorar-se millor al servei encarregat. En tot cas no s'ha pogut observar un sistema d'assessorament inicial preestablert.

" Recordo un cas que una vegada una persona havent cursat, però no acabat una diplomatura en administració d'empreses, ens va demanar fer la validació de l'experiència a un diploma professional en secretariat multilingüe (...), ens va sobtar i li vam suggerir que podia optar a un Batxillerat de la mateixa branca (secretariat multilingüe) que amb l'experiència i el perfil acadèmic segur que superaria, i era una titulació de nivell més, tot i així va continuar el procés amb la demanda original!"(Responsable de d'Exàmens Oficials i Reconeixement de Titulacions).

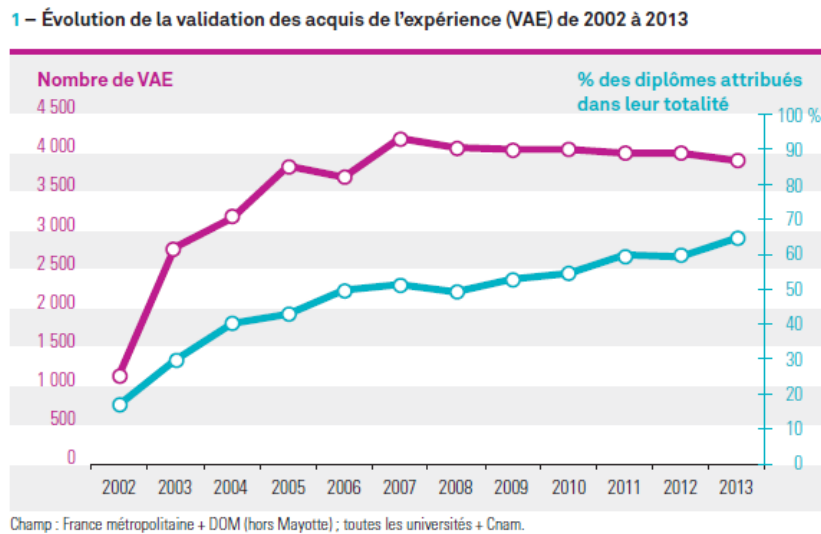
La informació inicial es basa molt en la primera reunió de grup, que al meu entendre està poc significada i publicitada, com tot el sistema²⁹ i deixa molt marge a ser el propi interessat qui ha de fer-se present a l'àrea encarregada si vol saber més.

Aquesta informació, o publicitat s'ha destacat també factor clau en l'èxit o no del sistema (Besson 2008). Igualment, com s'aprecia de la *Note d'information* de la *Direction de l'évaluation, de la prospective et de la performance* n° 43 – Desembre 2014, sobre l'evolució del Procés VAE per a l'ensenyament superior a França des de l'aprovació de la Llei social del 2002, com demostra el fet que el 2013, prop de 7.000 persones van sol·licitar assistència (73%), que són 6 punts més que el 2012, de fet, gairebé dos terços dels candidats s'acompanyen i això demostra que, des de la implementació del dispositiu, la participació de les certificacions que s'atorguen íntegrament en el primer jurat s'ha quadruplicat, del 17% del 2002 al 65% el 2013 (6 punts més entre 2012 i 2013: FIGURA 1). Aquestes validacions representen la part més gran dels fitxers examinats pels jurats (59%), bàsicament justificables degut a l'increment dels acompanyaments.

---

²⁹ Tots els entrevistats menys un creuen que l'existència del REVEP no està ben publicitada o està poc publicitada, no arriba suficientment a la societat

Figura 1. Evolució VAE (França) 2002-2013

Font: MENESR-DEPP, enquête n° 67.

Tampoc en aquestes reunions s'ha pogut determinar que es donin alternatives, és a dir, tot i existir altres vies per a obtenir la titulació se'ls remet a la possibilitat però no s'assessora de la millor via per al candidat. L'orientació i l'assessorament, començant pel pas de la informació al pas de l'orientació del procés VAE, semblen ser una aposta central per al desenvolupament del VAE (Sanséau-Ansart 2013).

Una primera conclusió del sistema actual i que s'haurà de prendre en consideració en la millora del mateix, és el fet de preveure una orientació i acompanyament fins al moment del jurat, que permeti al candidat no solament entrar en el sistema sinó perdurar en ell i assolir els seus objectius.

Altre aspecte important dels estàndards CEDEFOP, és el seguiment del procés per totes les parts, la qualitat i l'avaluació del sistema.

La participació del serveis d'inspecció solament són destacables en el jurat, ja que un membre ha de ser inspector, però, no intervé, ni com a informat, en el procés de confecció de dossier o fase de documentació. No existeix doncs un sistema que supervisi el procés en conjunt, ni els resultats del procés, si més no des del punt de vista normatiu, tot i que d'acord amb l'entrevista a l'inspector, aquesta realitza preguntes als membres del jurat i als serveis per saber si les actuacions estan o han estat d'acord amb el procediment normatiu. Tot i això és a discrecionalitat d'aquest inspector fer aquestes indagacions.

“Normalment, abans de acabar el curs acadèmic, realitzo un petit informe, per tal que els responsables de la VAE, en tinguin coneixement de com a anat l'any (...) En ell després d'haver-me entrevistat amb alguns membres fixos del jurat i alguns de la fase d'admissibilitat destaco qüestions d'interès (...) Si preguntant de forma general de com a anat la cosa, i si hi ha alguna cosa nova o a destacar (...) anem millorant coses del sistema(...) tot i que he fet la reflexió com al Cap d'exàmens, normativament no s'ha modificat res, però anem fent, seguint, pautes de bones pràctiques” (Inspector procés de VAE).

Igualment, i essent principal font d'aquesta dada les entrevistes, no existeix un coneixement de tot el recorregut del dossier per part de tots aquells que intervenen, ni si han existit o existeixen problemàtiques o qüestions a resoldre. En tot cas com ens va confirmar un dels entrevistats, que sí hi ha mecanismes de correcció, si algú detecta alguna problemàtica, però sempre és la curiositat que pugui tenir algun actor tècnic del procés la que ha generat l'anàlisi, i no perquè hagi hagut un sistema o procediment per a l'avaluació i coneixement del sistema.

Els diversos entrevistats reconeixien que encara que coneixen el sistema, no es fa una avaluació conjunta del sistema, primer perquè els que tenen una visió de tot el procés, en general, és el jurat, i aquest va

canviant-ne alguns membres, en especial els professionals o empresaris, però tampoc tenen molt coneixement de com ha anat la fase d'admissibilitat.

“Jo com a cap de l'àrea d'exàmens i membre de tots els jurats, sí tinc força perspectiva de tot el procés. La intervenció es fixa molt en el moment del jurat, i si els dossiers són autèntics en el sentit que el candidat els ha elaborat ell, a Formació professional on recepcionen, saben força sobre els candidats inicials, i si arriben al final, però poc dels que ho deixen i perquè en mig (...) seguiment es fa, però no hi ha mètode”(Cap de l'àrea d'exàmens).

Aquesta qüestió pren certa rellevància, si tenim en compte el nombre de demandants i el nombre que han acabat un procés VAE.

Figura 2 Comparativa per anys i fase inicial i final per diplomes al llarg dels anys

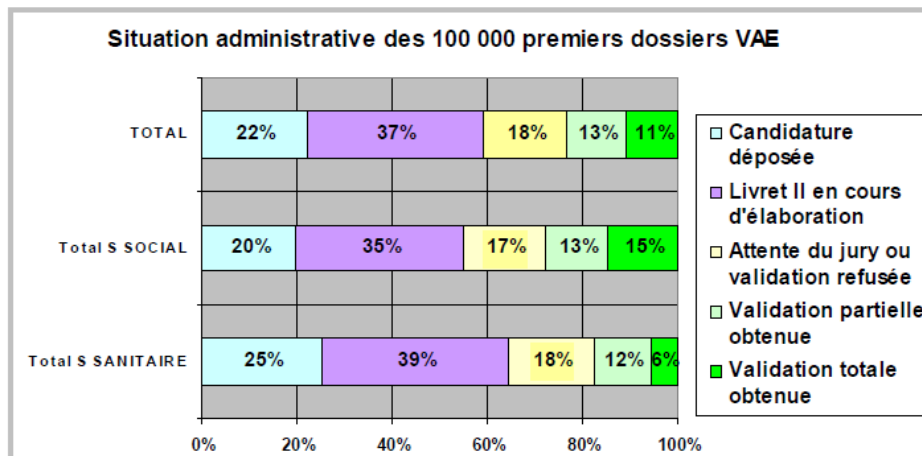
Curs escolar	Procés REVEP	DEP SASO	BP SE	DEP SML	BP SML	DEP MICRO	BP XARX	Total	No aptes
2013	Acompanyament	10	6	5	16	0	0	37	-
2014	Jurat	3	3	2	3	0	0	11	3
2014	Acompanyament	9	5	3	16	0	0	33	-
2015	Jurat	6	2	1	4	0	0	13	4
2015	Acompanyament	8	0	6	11	0	0	25	-
2016	Jurat	2	6	1	7	0	0	16	5
2016	Acompanyament	11	9	8	24	1	6	59	-
2017	Jurat	7	0	2	8	0	0	17	2
2017	Acompanyament	8	9	13	35	0	4	69	-
2018	Jurat	6	4	1	5	0	2	18	5

Font: Elaboració pròpia a partir del servei REVEP Govern d'Andorra.

Com es pot observar del quadre anterior, hi ha una gran part de candidats que han estat declarats no aptes a partir d'aquells que si han tingut o iniciat el procés, i que arriba, en el millor dels cassos a ser de l'ordre del 25% dels candidats els que acaben tenint la titulació.

De fet aquestes dades no són diferents a les que es donen a altres països, com es pot comprovar del quadre següent per a França.

Figura 3. Situació administrativa i % de candidats que superen cada fase.

Font: Les études de l'ASP (2010)

Diverses lectures podem fer dels resultats del quadre de la Figura 2. Una conclusió és clara, avui no més d'un 20% dels candidats han validat un títol. Alguns normalment passen per les diferents etapes. No

obstant això, entre els candidats, alguns han suspès el seu enfocament en diferents etapes: inicial o en l'elaboració del dossier, i altres han abandonat el camí.

Una primera qüestió, és poder determinar si la taxa d'abandonament es deu a un assessorament escàs inicial, com s'ha pogut determinar en altres estudis per a França. Aquesta primera qüestió no ha pogut resoldre's finalment per manca de temps i principalment d'espai per a aquest treball, i pot ser interessant en propers treballs.

Igualment, i fent una mica de comparació amb les dades de l'informe Besson (2008), que es veuen refutades pel quadre de la figura 3, és important si més no tenir un seguiment del procés i de les qüestions relatives a aquest procés, en tot ordre, i en especial quant a les raons de l'alta taxa d'abandonament o no assoliment final, perquè justament permetrien millorar el sistema. El fet destacable és aquests informes no estan previstos, ni els mitjans de qualitat per a assolir-los.

Un altre criteri, que cal observar en tot procés VAE segons CEDEFOP, és en referència a les formacions d'aquells que han de seguir el procés i en formen part:

D'acord amb les entrevistes realitzades, va haver consens que els que van començar ara fa 11 anys el sistema van anar a França a formar-se, però des de a les hores, no hi ha una formació sistemàtica.

“Ja fa poc temps que sóc cap d'àrea, i de moment no he fet formació (...) m'ho he trobat, i encara sort que quan era tècnic d'ensenyament superior que amb la idea de fer un procés semblant per la universitat d'Andorra, pel tema Bolonya que vaig anar a França per veure com era i que es demanava, recordes... eres tu el meu cap.”(Cap de l'àrea d'exàmens).

En aquest mateix sentit, la opinió d'altre entrevistat és il·lustrativa de les mancances a aquest nivell:

“Conec el sistema i els seus objectius, de fet informes rebo i m'he preocupat per seguir que els que hi són dins del sistema el coneguin, però a banda de la formació inicial fa uns anys, que es va anar a França, i es van fer diverses sessions, ara no hi ha una formació preestablerta, en el sentit estricte (...) tampoc reciclatge, de fet han canviat persones (...) se'ls explica, ens assegurem que coneixen la norma, parlem com equip del tema, i fins i tot en algun cas se'ls ha acompanyat com visitant a observar un jurat (...) se'ls ha ensenyat models de dossier (...) es prepara a la gent, sobretot als que han de ser jurats, que se'ls explica quin és el seu comés, i quins elements tenen per a verificar i avaluar.”(Director del Departament de Formació Professional i Recursos Educatius).

En conclusió no existeix sistema de formació, excepte quan es va iniciar ja fa més de 10 anys el sistema, pel que molts dels actors del moment no estan o participen del actual procés. De les entrevistes s'ha pogut veure que la formació específica en processos d'aquesta mena és poca i s'ha detectat en un cas, que és difícil comprovar el compliment dels referents de la titulació amb el dossier per una deficiència en distingir uns referents molt pensats per la docència, front a les experiències de les persones.

La projecció final és important. Aquest és un criteri interessant del CEDEFOP.

Tots les persones entrevistades convenen que hi ha necessitat d'obrir més el sistema a altres certificats del sistema educatiu, inclòs l'ensenyament superior, a la vegada que, entenen que és més fàcil fer-ho amb els 6 dels 10 possibles de FP actual, per “certa facilitat d'interpretació de les competències”.

Malgrat això, i comprovar per les entrevistes que el model com a esquema és adequat, ja que conté els elements bàsics i fases, cal una millora i adaptació, sobre tot pel que fa als referents i a determinació d'aquests per a avaluar, així com per a fer un seguiment més proper del candidat en la fase de documentació i de preparació per al jurat. A banda d'un seguiment del sistema i dossiers, en general per a establir millors polítiques i recursos al dispositiu VAE per tal d'identificar les seves forteses i les seves febleses.

Altre criteri important que es destaca de les directrius CEDEFOP, és la relativa al lligam mercat laboral, empreses i sistema. S'ha detectat, una certa desconexió entre el procés i els seus objectius, així com els del món laboral, és a dir, les empreses. Tot i que algú del món laboral participa en la fase d'avaluació, desconeixen el sistema REVEP, així com mai han estat consultats o s'han integrat dins de les polítiques formatives per a les empreses i de les empreses.

L'únic lligam és la titulació, ja que s'han posat en marxa per REVEP aquelles que més demanda del mercat tenen, però no hi ha estudis referents a això, per a altres titulacions o àmbits.

Finalment, des del punt de vista normatiu, la finalitat última del sistema és que aquest procediment sigui una via d'obtenció de la titulació, pel que es valida o no es valida. No hi ha validació parcial regulada, no existeix la possibilitat d'acreditar part dels coneixements, i permetre obrir vies per a la continuació d'estudis o altres possibilitats de permetre la definició d'un recorregut formatiu per a assolir la titulació. Tot i que d'alguna manera informal, d'acord amb el que s'ha manifestat en les entrevistes, sí hi ha unes recomanacions, un assessorament que dona resposta a aquesta situació. Aquesta recomanació es dona per la importància i rellevància que es reconeix implícitament té el fet d'haver passat un any en el procés per finalment no obtenir res, i de manera informal (no normativa) se li guarda el dossier i se li permet una altra possibilitat més endavant per a complementar en el lloc de treball les competències.

La possibilitat de continuar estudis a partir de la validació parcial, o de establir acords ocupador-treballador per a millorar les competències que li manquen a aquest, o qualsevol altre dispositiu que permeti assolir els objectius del candidat no estan dins de la regulació, el que clarament no és d'obligat compliment, ni inclús preceptiu.

És evident que si volem definir un procés de validació que s'entengui com a formatiu s'ha de establir clarament les possibilitats de continuar estudis o qualsevol altre via per a assolir les competències que manquen als candidats, permeten acreditar les competències adquirides, i establint els ponts per a adquirir les mancants.

IV. Conclusions

A. Per què una nova política educativa sobre el reconeixement dels aprenentatges no formals i informals?

Les entrevistes realitzades en aquest treball ha pres un gran valor ja que la norma i la documentació analitzada, i que ha de servir als candidats per a aplicar a un procés de validació de l'experiència, deixa certs dubtes sobre si la informació a aquests candidats estableix adequadament què es trobaran i com hauran de resoldre tota qüestió per a assolir l'objectiu final de ser acreditats per un certificat oficial.

Les problemàtiques identificades són en alguns casos comunes a altres dispositius de Validació inclús altres sistemes implementats a Europa no compleixen tots els estàndards proposats. El treball de anàlisis del sistema francès realitzat per Eric Besson, secretari d'estat al 2008 de polítiques públiques del Govern Francès, detalla en el informe nacional de la Subdirecció General de Orientació i Formació Professional, del Institut Nacional de les Qualificacions i del Institut d'Avaluació del 2008, mancances importants quant a les directrius CEDEFOP. Els informes CEDEFOP, proposen, en els seus anàlisis per països diverses qüestions que s'han de tenir en compte i que manquen. La seva experiència en aquest tipus d'anàlisi és important i demostra les febleses dels sistemes i el recorregut a fer.

És per tant oportú assenyalar que la proposta que es farà recollirà no solament les millores al sistema actual a Andorra, sinó aquelles que en termes de possibilitat es poden implementar a un estat com Andorra, amb una població de no més de 78.000 habitants i on existeix una alta rotació en termes d'immigració.

Finalment, per donar ple sentit al procediment, cal referències per a la Validació, cal que les titulacions estiguin referenciades i descrites de manera que es puguin identificar clarament les competències a assolir per a obtenir-les. Aquest referencial ha d'estar establerts per nivells d'acord amb el sistema educatiu, pel que és altament recomanable com assenyala tant la literatura com les institucions, referenciar el procés amb els marcs de certificació, pel que es proposa també una llei en aquest sentit.

1. La proposta

a) *Aspectes i conceptes clau*

Els conceptes clau de les propostes normatives i que han de ser definits són: Aprenentatges formals, Aprenentatges no formals, Aprenentatges informals, Certificat i Qualificació, Validació dels aprenentatges basats en l'experiència, Resultats d'aprenentatge, i Marc de certificacions.

El Consell Europeu va establir en la recomanació 2012/C 398/01, que la validació és un procés pel qual un organisme autoritzat confirma que una persona ha adquirit els resultats d'aprenentatge mesurats respecte a un nivell pertinent i consta de quatre fases diferents:

- 1) la **determinació**, mitjançant el diàleg, de l'experiència concreta d'una persona;
- 2) la **documentació** (per fer visible l'experiència de la persona);
- 3) l'**avaluació** formal d'aquesta experiència i
- 4) la **certificació** dels resultats de l'avaluació que pot conduir a una qualificació completa o parcial.

D'això s'infereix que el :

Procés ha de contenir aquestes fases. Ha de ser un procés formatiu, conduint a una certificació completa o parcial. La fase de documentació ha de permetre que en el recorregut realitzat, la persona es conegui millor, i conèixer les competències adquirides, així com les necessitats i mancances, promovent l'aprenentatge al llarg de la vida.

Així, cal separar la part avaluat iva-formativa de la part administrativa, de manera que el procés estigui en mans d'experts en matèries d'orientació i tutoria.

Cal distingir clarament que el procés no sigui solament un mecanisme per a obtenir una titulació, sinó un procés que permeti el reconeixement parcial, el que permetrà, la continuació d'estudis, i fins i tot la acreditació per al món del treball amb la intenció de seguir formant-se, ja sigui perquè l'ocupador accepti el resultat del procés, ja sigui total o parcial, assumint que el portador ha assolit competències necessàries per al treball que té recorregut, en el cas parcial de formar-se en l'empresa o per a l'empresa.

Cal donar empara normativa als resultats validats parcialment, a la vegada que s'estableixen connexions empresa i candidat per a poder assolir les competències no assolides i tractar aquest aspecte com un sistema de formació a l'empresa, el que ajudarà tant al treballador com a l'empresari que tindrà algú més preparat en el futur i per mecanismes interns, això si supervisats pel sistema de validació.

Cal sistemes de seguiment i de qualitat en totes les fases del procés, que permetin el *feed back* en tot moment i la millora dels sistema.

En tant que formatiu, no ha de ser el mateix l'assessorament de la determinació que el de la documentació i preparació per a l'avaluació, essent en aquestes darreres fases dut a terme per especialistes en l'orientació i tutoria de manera que permeti l'autoconeixement, l' autonomia i l'autoaprenentatge, i així permetre un procés veritablement formatiu.

Finalment, es proposa fer una llei sobre el marc de certificacions com a eina que ha de permetre la transparència, la identificació internacional del procés així com el referent de les competències avaluable i referent de qualitat. Marc que ha de ser homologable als marcs internacionals existents com el Marc europeu de qualificacions, l'EQF i que han de permetre desenvolupar els referents de les qualificacions i han de permetre als ciutadans i a la societat saber en quin lloc i nivell poden identificar-se les seves competències.

Es pretén també anar acostant el model a un model que fomenti inicialment la validació en les empreses, o la participació d'aquestes en el procés, sense regular-ho actualment, però prenent en consideració elements, com la validació parcial acreditada, que poden crear les sinergies adequades.

b) *Per què una llei?*

Els marcs legals ofereixen avantatges als usuaris, com a disposicions segures sobre drets i responsabilitats, una major claredat sobre els procediments i els recursos de validació, així com de les normes que regulen què i com està subjecte a validació. Tres països (França, Malta i Turquia) han optat per un marc legal únic, mentre que altres aborden la validació a través de marcs legals relacionats amb altres iniciatives.

Per altra banda, en alguns casos, hi ha sistemes que no tenen lleis en matèria de validació. Aquests darrers, semblen reaccionar millor³⁰ als canvis del mercat laboral, tal com ha mantingut el Regne Unit durant molt de temps, especialment, en comparació amb els països amb múltiples marcs. No obstant això, només pocs sistemes nacionals recollits en l'inventari CEDEFOP, encara tenen completament desenvolupat un marc legal que reguli la validació³¹, encara que alguns d'ells estan treballant per establir-ne un³².

Tanmateix, i vist que els processos de validació demanen cada vegada més professionals i més coordinació entre ells així com estàndards d'actuació i de qualitat, aquestes lleis s'haurien de desplegar per via reglamentària amb processos molt més clarament definits a partir de les propostes genèriques de la llei.

A modus de cloenda d'aquest treball s'inclou l'avantprojecte de llei sobre la Validació dels aprenentatges adquirits per l'experiència com a annex, com a producte final d'aquest treball.

---

³⁰ El desafío de la validación: ¿Está Europa lejos de reconocer todos los aprendizajes? Nota informativa. Cedefop. Noviembre de 2014, No 2.

³¹ D'acord amb informe Cedefop 2014: Croàcia, Xipre, Grècia, Lituània, Regne Unit-Anglaterra, Gal·les i Escòcia

³² inclòs Croàcia i Grècia als anteriors.

V. Bibliografia

Almuedo-Paz, A., Brea-Rivero, P., Buiza-Camacho, B., Rojas-De Mora Figueroa, A., & Torres-Olivera, A. (2011). *Utilidad de la acreditación de competencias profesionales en el desarrollo profesional continuo*. Revista de Calidad Asistencial, 26(4), 221–227.
<http://doi.org/10.1016/j.cali.2010.12.005>.

Amitav Acharya (2009): *Whose Ideas Matter? Agency and Power in Asian Regionalism*. Cornell University Press/Cornell Studies in Political Economy.

Behringer, F. and M. Coles (2003). *The Role of National Qualifications Systems in Promoting Lifelong Learning*. OECD Education Working Papers, No. 3, OECD Publishing, Paris,
<https://doi.org/10.1787/224841854572>.

Bergan, S (2005): *Higher education as a public good and a public responsibility?: what does it mean?* a L.Weber & S Bergan (eds): *The public responsibility for higher education and research*, Council of Europe Higher Education Series no. 2, Council of Europe Publishing, Strasbourg.

Bergan, S (2010): *Higher education for modern societies- Competences and values*. Sjur Bergan a Ralu Damian (eds), Council of Europe Higher Education Series no. 15, Council of Europe Publishing, Strasbourg.

Besson, Eric 2008. Premier ministre. *Valoriser l'acquis de l'expérience: une évaluation du dispositif de vae*. Rapport secrétariat d'état chargé de la prospective, de l'évaluation des politiques publiques et du développement de l'économie numérique. Création et réalisation PAO SIG - Septembre 2008

Bjørnavold, J. (1997). *Identification and validation of prior and informal learning: experiences, innovations and dilemmas*. Luxemburgo: Oficina de Publicacions Oficials de les Comunitats Europees.

Bjornavold J, Coles. February 2010. *Added value of national qualifications frameworks in implementing the EQF*. European Qualifications Framework Series: Note 2. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2010.

Bologna Working Group. (2005). *A Framework for Qualifications of the European Higher Education Area*. Bologna Working Group Report on Qualifications Frameworks (Copenhagen, Danish Ministry of Science, Technology and Innovation).

Bosch 1996: *Adult Learning and Technology in OECD Countries, OECD Proceedings*. OECD 1996, ISBN 92-64-15320-9.

Cabrera Pérez, Lidia & Córdoba Mendoza, Miriam (2011). *Evaluación de un procedimiento de validación y acreditación de competencias profesionales*. Universidad de La Laguna. Revista de Investigación en Educación, nº 9 (2), 2011, pp. 51-75.

Capella, Juan Ramón, "Notas sobre la definición legal", *Anuario de filosofía del derecho*, N° 10 (1963), pp. 37-50, pp. 37-38.

CEDEFOP (2007): *Recognition and validation of non-formal and informal learning for VET teachers and trainers in the EU Member States*. Cedefop Panorama series; 147. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 2007.

CEDEFOP 2008. *The shift to learning outcomes. Conceptual, political and practical developments in Europe*. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 2008

CEDEFOP 2012. *Necessary conditions for ECVET implementation*. Office des publications de l'Union européenne. European Centre for the Development of Vocational Training, 2012

CEDEFOP 2014. *El desafío de la validación: ¿Está Europa lejos de reconocer todos los aprendizajes?* Nota informativa, noviembre de 2014, No 2

CEDEFOP (2016). *Directrices europeas para la validación de los aprendizajes no formales e informales.* Luxemburgo: Oficina de publicaciones. Cedefop reference series; No 104.
<http://dx.doi.org/10.2801/758304>

CEDEFOP; European Commission; ICF (2016). *Funding validation. A thematic report for the 2016 update to the European inventory on validation of non-formal and informal learning.* Luxemburgo: Publications Office.

CEDEFOP; European Commission; ICF (2016). *Validation and open educational resources (OER). Thematic report for the 2016 update of the European inventory on validation.* Luxemburgo: Publications Office.

CEDEFOP 2015. *El potencial oculto de las cualificaciones de nivel 5.* Nota informativa.

CEDEFOP 2014. *Marcos de cualificaciones: influencia en aumento, obstáculos persistentes.* Nota informativa | noviembre de 2014, No 1.

CEDEFOP 2016. *Los marcos de cualificaciones en Europa. Mayoría de edad.* Nota informativa | enero 2016.

Comisión Europea 1995. *Livre blanc de la Commission européenne. Enseigner et apprendre. Vers la société cognitive.* Luxemburgo: Office des publications officielles des Communautés européennes, 1995.

Comisión Europea 2005. *Hacia un marco europeo de cualificaciones para el aprendizaje a lo largo de la vida.* (Documento de trabajo de la Comisión Europea). Ref. SEC (2005) 957. Bruselas, 8 de julio de 2005.

Comisión Europea (2007) *from Bergen to London: the contribution of the European commission to the bologna process.* in culture, d.-g. f. e. a. (ed.).

Comisión Europea (2009) *enic-naric networks. the history of europass.* Cedefop.

Comisión Europea (2010a) *Lisbon strategy for growth and jobs.* European commission.

Comisión Europea (2010b) *the European qualifications framework (EQF).* Directorate-general for education and culture.

Comisión Europea (2011). *Questions and Answers get to know better.* The European Credit System for Vocational Education and Training. ECVET. Education and Culture Lifelong learning: Policies and Programme Professional training; Leonardo da Vinci.

Comisión Europea. *Una estratègia para un crecimiento inteligente, sostenible e integrador.* Bruselas, 3.3.2010. COM(2010) 2020 final. Comunicación de la comisión Europa 2020

Constitució del Principat D'Andorra

Coles M, Werquin P (2009). *The role of national qualifications systems in helping to modernise vocational education and training systems.* Modernising vocational education and training Fourth report on vocational training research in Europe: background report. Volume 3..Cedefop Reference series; 71 .Luxemburgo: Publications Office of the European Union, pp 141-178 2009.

Collins K. 2011. *Higher education in the economic crisis: RPL as a tool for the recognition of qualifications, student mobility, up-skilling and re-skilling.* Dublin Institute of Technology.

De Arriba, J.D. (2007). *Educación para participar en educación de personas adultas mediante una alfabetización científica de CTS.* Revista Iberoamericana de Educación, 44 (2), 1681-5653.

Decisión (UE) 2015/1848 del Consejo de 5 de octubre de 2015 relativa a las orientaciones para las políticas de empleo de los Estados miembros para 2015.

Decret del 28-11-2012 de Creació del Diploma de batxillerat professional. Butlletí Oficial del Principat d'Andorra Any 24 Núm. 60 (5 de desembre de 2012)

Decret del 13-04-2011 que regula el fitxer de dades personals denominat: "Registre dels candidats que es presenten a la prova oficial de reconeixement i validació de l'experiència professional del Ministeri d'Educació i Cultura". Butlletí Oficial del Principat d'Andorra Any 23 Núm. 25 (20 d'abril de 2011)

Decret del 25-2-2015 de regulació del diploma d'ensenyament professional. Butlletí Oficial del Principat d'Andorra Núm. 17 any 2015 (4 de març de 2015)

Decret de creació del diploma d'ensenyament professional de l'1 de desembre del 2004. Butlletí Oficial del Principat d'Andorra Any 16 Núm. 83 (9 de desembre de 2004)

Decret del 30-5-2007 de modificació del Decret de creació del diploma d'ensenyament professional de l'1 de desembre del 2004. Butlletí Oficial del Principat d'Andorra Any 19 Núm. 47 (6 de juny de 2007).

Decret del 23-01-2013 de creació del diploma d'ensenyament professional. Butlletí Oficial del Principat d'Andorra Any 25 Núm. 6 (30 de gener de 2013).

Decret legislatiu del 30-5-2018 de publicació del text refós de la Llei qualificada d'educació, del 3 de setembre de 1993. Butlletí Oficial del Principat d'Andorra Núm. 35 any 2018 (6 de juny de 2018).

DeWalt, Kathleen M. & DeWalt, Billie R. (2002). *Participant observation: a guide for fieldworkers.* Walnut Creek, CA: AltaMira Press.

European foundation for the improvement of living and working conditions [eurofound] (2011) *Preparing for the upswing: training and qualifications during the crisis.* Luxembourg, office for official publications of the European communities.

European ministers responsible for higher education (2005) the European higher education area - Achieving the goals. *Communiqué of the conference of European ministers responsible for higher education, Bergen, 19-20 may 2005.* Bergen, Bologna process.

European ministers of vocational education and training & European commission (2002) The Copenhagen Declaration. *Declaration of the European Ministers of Vocational Education and Training, and the European Commission, convened in Copenhagen on 29 and 30 November 2002, on enhanced European cooperation in vocational education and training.* Copenhagen, European Commission.

Erlandson, David A.; Harris, Edward L.; Skipper, Barbara L. & Allen, Steve D. (1993). *Doing naturalistic inquiry: A guide to methods.* Newbury Park, CA: Sage.

Fermon, Yolande : VAE : *la révolution culturelle a-t-elle eu lieu ? - L'exemple de l'enseignement supérieur / in Actualité de la formation permanente, n°212 (Janvier/Février 2008)General Secretariat of the Council 2004.* Draft Conclusions of the Council and of the representatives of the Governments of the Member States meeting within the Council on Common European Principles for the identification and validation of non-formal and informal learning. Council of the European union. Brussels, 18 May 2004.

General Secretariat of the Council 2005. *Hacia un marco europeo de cualificaciones para el aprendizaje a lo largo de la vida.* SEC (2005) 957 Bruselas, 8 de julio de 2005 (Documento de trabajo de la Comisión Europea)

GHK Consulting. 2011. Main author: Mike Coles (external expert to GHK Consulting) *Referencing national qualifications levels to the EQF.* European Qualifications Framework Series: Note 3. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2011.

Groupe de travail français du projet. Octobre 2010. *Rapport: Référencement du cadre national de certification français vers le cadre européen de certification pour la formation tout au long de la vie.* CNCP-EQF.

Hart, H.L.A., *The Concept of Law*, I, 3, 2a ed., Oxford: Oxford University Press, 1994, pàg. 14.

Hubert de Rincquesen avec la collaboration de Lucile Rossin et Philippe Boisson (DN VAE) 2010. *La Validation des Acquis de l'Expérience : un ascenseur social efficace*. Une publication du service des études, de la statistique et de la prospective. ASP.

Medina, O., Sanz, F. (2009). *Programa Conjunto: Aportes para la elaboración de políticas educativas en Uruguay, Tomo V: Propuestas para la vinculación de la Educación y el Trabajo*. "Educación y trabajo: políticas, validación de conocimientos y buenas prácticas"; Ministerio de Educación y Cultura (MEC) Uruguay. PNUD Uruguay.

Ministeri d'Educació i Ensenyament Superior i Agència de Qualitat de l'Ensenyament Superior d'Andorra (2018). *La inserció laboral el 2017 de les persones titulades a Andorra. Titulats d'ensenyament superior el 2013 i el 2016*. Recuperat a www.educacio.ad ; www.ensenyamentsuperior.ad o <http://www.aqua.ad>

Morales Prats, "Omnis definitio", cit. nota n° 35 p. 328

Lasserre-Kiesow, La technique legislative, cit. nota n ° 1 pp. 158-159.

Lecourt A.-J., Mehaut P. (2007), "La Validation des Acquis de l'Expérience : entre poursuite et inflexion du modèle français du diplôme", La Revue de l'Ires, n° 55, pp. 17-42.

Leplâtre, Françoise, i VVAA: La validation des acquis de l'expérience VAE : mode d'emploi / (09/2005). [Saint-Denis-La Plaine : Centre Inffo](http://www.saint-denis-la-plaine.fr/centre-info/).

Llei 12/2008 Llei d'Ordenament de l'Ensenyament Superior. Butlletí Oficial del Principat d'Andorra Any 20 Núm. 54 (16 de juliol de 2008).

Llei 17/2018, del 26 de juliol, d'ordenament del sistema educatiu andorrà, de 9-6-94. Butlletí Oficial del Principat d'Andorra Núm. 49 any 2018 (22 d'agost de 2018).

Llei 12/2008, del 12 de juny, d'ordenació de l'ensenyament superior. Butlletí Oficial del Principat d'Andorra Any 20 Núm. 54 (16 de juliol de 2008).

Llei 14/2018, del 21 de juny, de l'ensenyament superior. Butlletí Oficial del Principat d'Andorra Núm. 44 any 2018 (18 de juliol de 2018).

OECD (2018), *OECD Handbook for Internationally Comparative Education Statistics 2018: Concepts, Standards, Definitions and Classifications*, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/9789264304444-en>.

OCDE (2007). *Qualifications Systems: Bridges to Lifelong Learning*

OECD (2017), *Education at a Glance 2017: OECD Indicators*, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/eag-2017-en>.

OCDE, (2005). *The Role of National Qualifications Systems in Promoting Lifelong Learning*. An OECD activity Report.

Per Andersson, Andreas Fejes and Song-Ee Ahn, Recognition of Prior Vocational Learning in Sweden, 2004, *Studies in the Education of Adults*, (36), 1, 57-71.

<http://www.niace.org.uk/publications/Periodicals/studies/Back/tocSpr04.htm>.

Copyright: National Institute of Adult Continuing Education, <http://www.niace.org.uk/>

Pierre-Yves Sanséau, Sandrine Ansar 2013. *Accreditation of Prior Experiential Learning As A Catalyst for Lifelong Learning: Analysis and Proposals Based on French Experiments*. *Journal of International Education Research* – Fourth Quarter 2013.

PNUD. Uruguay (2015). *Propuestas para la vinculación de la Educación y el Trabajo*. Tomo V. Colección “Aportes para la elaboración de políticas educativas en Uruguay”. <http://www.uy.undp.org/content/dam/uruguay/docs/Pob/TOMO%20V.pdf>

Raffe D. 2003. ‘*Simplicity itself*’: *The creation of the Scottish credit and qualifications framework*. *Journal of education and Work* (2003) Volumen 16 (3).

Raffe D. 2013. *What is the evidence for the impact of National Qualifications Frameworks?* *Centre for Educational Sociology, University of Edinburgh*. Published in *Comparative Education*, vol 49, no 2, pp 143-162, 2013.

Recomanació del Consell de 20 de desembre de 2012 sobre la validació del aprenentatge no formal e informal (2012/C 398/01).

Résolution du Conseil du 19 décembre 2002 visant à promouvoir le renforcement de la coopération européenne en matière d'enseignement et de formation professionnels (2003/C 13/02)

Ruud Duvekot, Kees Schuur, Jos Paulusse (editors). *The unfinished story of VPL*. Valuation & Validation of Prior Learning in Europe learning cultures. Foundation EC-VPL & Kenniscentrum EVC, Utrecht. September 2005.

Recomendación del Parlamento Europeo y del Consejo de 18 de junio de 2009 relativa a la creación del Sistema Europeo de Créditos para la Educación y Formación Profesionales (ECVET) (Texto pertinente a efectos del EEE) (2009/C 155/02)

Recomendación del Parlamento Europeo y del Consejo de 23 de abril de 2008 relativa a la creación del Marco Europeo de Cualificaciones para el aprendizaje permanente (Texto pertinente a efectos del EEE) (2008/C 111/01)

Sanséau P-Y, Ansart S: Accreditation Of Prior Experiential Learning as A Catalyst For Lifelong Learning: Analysis And Proposals Based On French Experiments. *Journal of International Education Research – Fourth Quarter 2013 Volume 9, Number 4 2013 The Clute Institute* Copyright by author(s) Creative Commons License CC-BY 317.

Sanz Fernández, Florentino 2005. *La validación universitaria de los aprendizajes adquiridos en la experiencia: su contexto económico y social*. *Revista de Educación*, núm. 338 (2005), pp. 101-124

Sanz Fernández, Florentino. (2006). *Reconocimiento y validación de los aprendizajes adquiridos en la experiencia: la ley francesa de modernización social*. *Engineering Letters*. Càtedra Andrès Bello.

Secrétariat d'état chargé de la prospective, de l'évaluation des politiques publiques et du développement de l'économie numérique. Setembre 2008. *Valoriser l'acquis de l'expérience: Une évaluation du dispositif de VAE*.

Subdirección general de orientación y formación profesional, Instituto nacional de las cualificaciones, Instituto de evaluación 2008. Reconocimiento de los aprendizajes no formales e informales: informe nacional España. Ministerio de educación, política social i deporte

T. Feliz Murias; M. Senra Varela; M. J. Sobejano Sobejano 2011 . *La validación de la experiencia adquirida. Posibilidades y limitacions*. Article de IX Jornades de Xarxes d'Investigació en Docència Universitària [Recurso electrònic]: disseny de bones pràctiques docents en el context actua. Coordinadores, Mª Teresa Tortosa Ybáñez, José Daniel Alvarez Teruel, Neus Pellín Buades. Alicante : Universidad de Alicante, 2011.

The South African qualifications authority. SAQA 2016. *Qualifications frameworks: lessons from the past 20 years- and International perspective*. SAQA BULLETIN. Volume 16. Number 1 November 2016. Qualifications Frameworks: Lessons, Reflections, Priorities for the Future.

Tarello, Giovanni (1980). *L'interpretazione della legge*, Milano: Giuffrè, 1980, p. 154

Tomasevski, K. (2004): *El asalto a la educación*. Barcelona, Editorial Intermon Oxfam, 2004.

Tomasevski, K. (2006): *Dulces palabras, amargos hechos: el panorama global de la educación*. Article del Llibre: *El derecho a la educación en un mundo globalizado* Vol 1/ coord. por Paulí Dávila Balsera, Luis María Naya Garmendia. Erein, 2006 pp 21-42.

Tuck R. 2007. *An Introductory Guide to National Qualifications Frameworks: Conceptual and Practical Issues for Policy Makers*. **Skills and Employability Department, International Labour Office (ILO)**.

VIDAL OLIVARES, Álvaro, "La técnica legislativa y la interpretación de la ley", en: OELCKERS, Osvaldo *et. al.*, *La técnica legislativa ante la elaboración de la ley*, Valparaíso, CEAL, 1998, pp. 323-349, p. 339.

VVAA. *Educación no formal. Revista educación 338. Septiembre-diciembre 2005*. Publicaciones de la Secretaría General de Educación. Instituto Nacional de Evaluación y Calidad del Sistema Educativo (INECSE).

Werquin, P (2008). *Sistema de cualificaciones. Puentes para el aprendizaje a lo largo de la vida*. OCDE. Instituto Nacional de la Cualificaciones. Ministerio de Educación, política social y deportes. OCDE.

Werquin P. Février 2010. *Reconnaissance des acquis d'apprentissages non formels et informels : Les pratiques des pays*. OCDE.

Werquin P., 2008. *Recognition of Non-formal and Informal Learning in OECD Countries: A Very Good Idea in Jeopardy*, Lifelong Learning in Europe, 3 2008, p. 142-149.
www.lline.fi

6 Annexes

A. Annex indicadors

La font per a confeccionar els indicadors i les preguntes a resoldre en la recerca, que tot seguit s'exposen en els quadres següents, es basen en les Directrius i recomanacions CEDEFOP 2015.

Categoria	Indicador	Pregunta/indicador	Font informació
Fases del sistema	Fase de determinació	<ul style="list-style-type: none"> Quins procediments i eines sustenten la determinació? Com es combinen i equilibren els enfocaments de determinació normalitzats amb els basats en el diàleg? Com s'integren en la fase de determinació amb l'orientació i l'assessorament? 	Normativa Entrevista
	Fase de documentació	<ul style="list-style-type: none"> Quins criteris s'han seguit per a l'admissió de proves en el procés? Quins formats s'han utilitzat per documentar l'aprenentatge no formal i informal? En quina mesura els formats de documentació donen suport a la transferència i portabilitat dels coneixements, capacitats i competències adquirits? 	Normativa Entrevista
	Fase d'avaluació	<ul style="list-style-type: none"> S'adapten les eines d'avaluació a les necessitats i característiques individuals? En quina mesura s'han escollit les eines d'avaluació en funció de la seva fiabilitat o validesa? Quin punt de referència (estàndard o norma) s'utilitza i en quina mesura és adequat per captar la variació individual que caracteritza l'aprenentatge no formal i informal? 	Normativa Entrevista
	Fase de certificació:	<ul style="list-style-type: none"> Com es garanteix la credibilitat de l'organisme atorgant? En quina mesura poden intercanviar-se els resultats de la validació en relació amb la continuació de l'ensenyament i les oportunitats d'ocupació? 	Normativa
Centralitat de la persona	Intimitat i integritat	<ul style="list-style-type: none"> Es protegeix la intimitat i la integritat personal dels candidats durant el procés de validació? 	Normativa
	Confidencialitat	<ul style="list-style-type: none"> S'han implantat procediments específics per a garantir la confidencialitat? Normes ètiques S'han elaborat i aplicat normes ètiques? 	Normativa
	Propietat dels resultats del procés	<ul style="list-style-type: none"> Són els resultats del procés propietat exclusiva del candidat? 	Normativa
	Tracte just i equitatiu	<ul style="list-style-type: none"> Què disposicions s'han adoptat per garantir un tracte just i equitatiu 	Normativa
Informació, orientació, assessorament	Mobilització dels serveis d'orientació	<ul style="list-style-type: none"> En quina mesura poden mobilitzar els serveis d'orientació professional i assessorament existents, per exemple, en els àmbits de l'educació i formació, el professional i assessorament mercat de treball i els serveis socials, perquè aportin informació i prestin assessorament sobre la validació? 	Normativa Entrevista
	Coordinació per garantir l'atenció.	<ul style="list-style-type: none"> Com es pot millorar la xarxa existent de serveis d'orientació professional i assessorament per a arribar a tots els possibles grups objectiu per a la validació? Quin tipus de mecanisme de coordinació s'utilitza per garantir que s'atén als candidats allà on viuen, estudien o treballen? Com poden cooperar les parts interessades públiques i privades per oferir una millor informació i assessorament sobre la validació? 	Normativa Entrevista
	Informar sobre els costos i beneficis de la validació.	<ul style="list-style-type: none"> Informen els serveis d'orientació sobre els costos i beneficis de la validació? Hi ha algun tipus d'ajudes? Quins drets es tenen per a assegurar el procés 	Normativa Entrevista
Coordinació de la part interessada	Marc legal	<ul style="list-style-type: none"> Què disposicions de validació existeixen i quina és seva el seu fonament jurídic i polític? S'ha establert un únic marc jurídic o existeixen diversos? 	Normativa
	Procediments administratius.	<ul style="list-style-type: none"> Quins procediments administratius existeixen (procediments de contacte i informació, registre i seguiment dels resultats, mecanismes de garantia de la qualitat compartits)? 	Normativa
	Responsabilitat regional i local	<ul style="list-style-type: none"> Qui és responsable de la coordinació a escala regional i local? 	Normativa
	Parts interessades i la seva coordinació	<ul style="list-style-type: none"> Quines parts interessades intervenen? Com es relacionen entre si les parts interessades a diferents nivells i quines xarxes les connecten? 	Normativa Entrevista
	Abast del procediment	<ul style="list-style-type: none"> En quina mesura arriba la validació als ciutadans allà on viuen, treballen i estudien i com pot la coordinació millorar la situació actual? 	Normativa Entrevista
Vinculació al sistema i marcs nacionals	La validació integrada al Sist. Nac. De certificacions	<ul style="list-style-type: none"> Es contemplen les disposicions de validació (Totes, només algunes) com a part integrant del sistema nacional de qualificacions i com itinerari normal per a l'obtenció de qualificacions? 	Normativa Entrevista
	Relació entre validació i MNC	<ul style="list-style-type: none"> Quina és la relació entre la validació i el marc nacional de qualificacions (MNC)? 	Normativa Entrevista

	La validació com a suport en el procés educatiu.	<ul style="list-style-type: none"> En quina mesura pot utilitzar-se la validació per donar suport a la progressió entre tots els tipus i nivells de qualificacions del MNC? 	Normativa Entrevista
	Vincle validació i mecanismes de transferència i acumulació de crèdits.	<ul style="list-style-type: none"> Existeix un vincle establert entre la validació i els (possibles) mecanismes de transferència i acumulació de crèdits? 	Normativa Entrevista
Estàndards i resultats aprenentatge	Mateixos estàndards que la formació formals.	<ul style="list-style-type: none"> Fan referència les qualificacions obtingudes a través de la validació de l'aprenentatge no formal i informal als mateixos estàndards, o a estàndards equivalents a les utilitzades per a l'educació i la formació formals? 	Normativa Entrevista
	Redacció com a resultats de l'aprenentatge.	<ul style="list-style-type: none"> Estan redactats els estàndards en termes de resultats de l'aprenentatge? 	Normativa Entrevista
	Redacció dels resultats d'aprenentatge.	<ul style="list-style-type: none"> Qui ha elaborat els estàndards i quines fonts s'han pres com a referència (educació o ocupació)? 	Normativa Entrevista
	Revisió i actualització	<ul style="list-style-type: none"> Hi ha mecanismes per enviar observacions que permetin revisar i actualitzar els estàndards de validació? 	Normativa Entrevista
Garantia de qualitat	Mesures de garantia de qualitat	<ul style="list-style-type: none"> S'han establert mesures de garantia de qualitat explícites i integrades per a la validació? 	Normativa Entrevista
	La fiabilitat, la validesa i la credibilitat.	<ul style="list-style-type: none"> Com aborda l'estratègia de qualitat objectius clau com la fiabilitat, la validesa i la credibilitat del procés? Reflecteixen una estratègia de qualitat explícita ja acordada? 	Normativa Entrevista
	Participants en l'estratègia de qualitat	<ul style="list-style-type: none"> Qui ha participat en la definició de l'estratègia de qualitat? Qui intervenen, a diferents nivells, en l'aplicació de l'estratègia de qualitat? 	Normativa Entrevista
	Control intern i extern	<ul style="list-style-type: none"> Com es divideixen els mecanismes de garantia de la qualitat entre la garantia i el control intern i la garantia i el control externs? 	Normativa Entrevista
	Supervisió i aportació d'usuaris.	<ul style="list-style-type: none"> Es supervisen els processos i resultats i s'ha implantat un sistema que permeti als usuaris / clients enviar observacions? 	Normativa Entrevista
Coneixements i capacitats dels professionals de la validació: assessors i avaluadors	Requisits	<p>Quins requisits (professionals, formació, experiència, etc) s'han establert, si és que s'ha establert algun, per:</p> <ul style="list-style-type: none"> El personal d'assessorament i orientació? Els avaluadors? Els altres professionals que intervenen en la validació? 	Normativa Entrevista
	Desenvolupament professional	<ul style="list-style-type: none"> Hi ha alguna estratègia per al desenvolupament professional d'aquests professionals? Està coordinat el desenvolupament professional dels professionals de la validació entre diferents sectors i mecanismes? 	Normativa Entrevista
	Comunitat de pràctiques; suport en xarxa	<ul style="list-style-type: none"> Es pot crear una comunitat de pràctica per als professionals de la validació que doni suport al treball en xarxa i el desenvolupament professional? 	Normativa Entrevista
Contexts de Validació	Paper dels sistemes i educatius i formatius inclosos	<ul style="list-style-type: none"> S'ofereix la validació en totes les parts del sistema d'educació i formació? Es basen les disposicions de validació de les diferents parts del sistema d'educació i formació en els mateixos principis o en principis diferents? Poden les disposicions de validació de les diferents parts de l'educació i la formació «cooperar» i contribuir a la progressió en diferents tipus i nivells d'educació? 	Normativa Entrevista
	Estudis virtuals	<ul style="list-style-type: none"> S'utilitzen els mateixos mètodes per validar els resultats de l'aprenentatge adquirits a través de ensenyaments telemàtics i els adquirits d'una altra manera? Com es consideren en la validació dels crèdits interns (p. Ex. Els distintius / insígnies)? 	Normativa
	Paper del món laboral	<ul style="list-style-type: none"> Hi ha participació en el Procés del món laboral? En cas afirmatiu, quina és i com participa del Procés? 	Normativa Entrevista
	Paper de l'auditoria	<ul style="list-style-type: none"> Qui s'encarrega de vetllar per la qualitat del procés? Hi ha estàndards sobre el procés a complir? 	Normativa Entrevista
	Paper del món del voluntariat	<ul style="list-style-type: none"> Es té en compte les experiències no professionals? De tenir-se en compte, quines i com s'acrediten? 	Normativa Entrevista
	Avaluació sumativa	<ul style="list-style-type: none"> Hi ha criteris d'avaluació? Quins Com es relaciona dossier del candidat i competències? 	Normativa
	Avaluació formativa	<ul style="list-style-type: none"> Com es comunica el resultat de la validació? Hi ha validació parcial? Si hi ha, quines conseqüències comporta a efectes de validació? 	Normativa Entrevista

B. Annex Entrevista

Persones:

Cap de l'àrea de d'Exàmens Oficials i Reconeixement de Titulacions, Cap de l'Àrea de Formació Professional Continuada, Ocupacional i de Reconeixement de l'Experiència Professional, pel seu paper essencial en el procés del REVEP, Inspector de l' Àrea d'Inspecció i Avaluació Educativa i Director del Departament de Formació Professional i Recursos Educatius, responsable màxim del procés i membres del ministeri d'educació i ensenyament superior

Guió Entrevista Avaluació REVEP

Presentació

- *Qui sóc, objectius de l'entrevista*

Sóc El coordinador tècnic del Projecte per a desenvolupar la Validació dels aprenentatges basats en l'experiència i estic fent un treball d'avaluació del sistema actual de REVEP per conèixer les seves virtuts i possibles mancances per veure si el sistema actual seria pertinent per a altres certificacions del sistema i aportar millores en funció dels avenços en aquesta temàtica.

- *Durada*

L'entrevista és d'una hora de durada.

- *Confidencialitat de les dades*

La informació que se'm faciliti serà tractada de forma anònima i confidencial, igualment com les dades recollides en posteriors entrevistes a altres tècnics del ministeri

- *Permís per a gravació*

L'entrevista serà enregistrada, tan sols per poder seguir la conversa més còmodament.

C. Annex informació: Tríptics i altres procés actual

Lliurament dels dossiers 1 i 2

Tràmits
Edifici administratiu del Govern
AD500 Andorra la Vella

Lloc de realització dels agrupaments col·lectius i de les entrevistes individuals

Centre de Formació
Ctra. d'Os de Civís s/n
AD600 Aixovall
Tel. 741465

Per a més informació

Àrea de Formació Continuada, Ocupacional i de Reconeixement de l'Experiència Professional

Tel. 741465

Adreça electrònica: repep@govern.ad

www.educacio.ad/afcorep

www.tramits.ad

RECONeixEMENT I VALIDACIó DE L'EXPERIèNCIA PROFESSIONAL [REVEP]

Diploma d'Ensenyament Professional DEP

Ministeri d'Educació i Ensenyament Superior

Departament de Formació Professional, Formació d'Adults i Recursos Educatius

Àrea de Formació Continuada, Ocupacional i de Reconeixement de l'Experiència Professional

Govern d'Andorra

Microinformàtica i Xarxes 2018

 Diploma d'Ensenyament Professional DEP

RECONeixEMENT I VALIDACIó DE L'EXPERIèNCIA PROFESSIONAL [REVEP]

 Govern d'Andorra

Objectiu del REVEP

Obtenció del diploma d'ensenyament professional en microinformàtica i xarxes.

Condicions d'accés

- Experiència professional en relació amb la titulació en el marc del diploma d'ensenyament professional (DEP) en microinformàtica i xarxes.
- Experiència professional d'un mínim de tres anys a jornada completa.
- L'activitat professional ha de ser de caràcter assalariat o inscrita en el marc d'una associació establerta legalment.

Procés de reconeixement i validació de l'experiència professional

- Lliurament del dossier 1 a Tràmits de Govern fins al 25 de maig del 2018.
- Comunicació de la resolució de la sol·licitud dimecres 13 de juny. ATENCIó: PLACES LIMITADES PER RIGORós ORDRE DE RECEPCIó DE SOL·LICITUDS. Citació per al primer agrupament col·lectiu.
- Elaboració del dossier 2 amb acompanyament del tècnic i el professor especialitzat (de setembre del 2018 a juny del 2019).
- Retorn del dossier 2 a Tràmits de Govern, a partir del juliol del 2019 fins juny del 2020.
- El jurat examinador valorarà el dossier 2 i farà una entrevista oral al candidat, a partir de setembre del 2019.

Dossier 1

- Sol·licitud de reconeixement i validació de l'experiència professional (J6T001 i J6T001A)
- Certificats de les empreses on s'ha treballat
- Extracte de punts de la CASS
- Còpia de titulacions i formacions realitzades

CALENDARI D'ELABORACIó DEL DOSSIER 2

Setembre del 2018
S'inicia l'acompanyament per l'elaboració del dossier 2. Primera i segona sessions col·lectives.

Novembre-Desembre del 2018
Primera entrevista individual amb el professor especialitzat i el tècnic acompanyant del procés REVEP

Gener del 2019
Tallers d'escriptura

Febrer-Març del 2019
Segona entrevista individual amb el professor especialitzat i el tècnic acompanyant del procés REVEP

Abril-Maig del 2019
Tercera sessió col·lectiva. Quarta sessió col·lectiva per preparar l'entrevista amb el jurat avaluador.

D. Annex calendari REVEP (VAE)

Calendari REVEP	
9 i 13 d'abril del 2018	<p>Reunions informatives sobre el procés REVEP del Diploma d'Ensenyament Professional (DEP) i del Batxillerat Professional (BP)</p> <p>Horaris de les dues reunions, que són similars, només cal assistir a una reunió:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 09-04-2018, de 18 a 19, Sala d'actes - 13-04-2018, de 10 a 11, aula 204 <p>Lloc: Centre de Formació d'Aixovall</p> <p>Documentació:</p> <ul style="list-style-type: none"> Sol·licitud de reconeixement i validació de l'experiència professional (Dossier 1). Per al DEP SML, el BP SML: Annex certificat d'empresa. Per al DEP micro i BP xarxes: Annex certificat d'empresa.
Del 10-04-2018 al 25-05-2018 inclòs	<p>Retorn del dossier 1 omplert a tràmits.</p> <p>ATENCIÓ: PLACES LIMITADES PER RIGORÓS ORDRE DE RECEPCIÓ DE SOL·LICITUDS</p>
Dia 13-06-2018	Comunicació de la resolució de la sol·licitud.
Setembre del 2018	Primera i segona sessió col·lectiva on s'inicia el suport en l'elaboració del dossier 2.
Novembre - Desembre 2018	Primera entrevista individual amb el professor especialitzat i el tècnic acompanyant del procés REVEP.
Gener 2019	Tallers d'escriptura
Febrer - Març 2019	Segona entrevista individual amb el professor especialitzat i el tècnic acompanyant del procés REVEP.
Abril - Maig 2019	Tercera sessió col·lectiva. Quarta sessió col·lectiva per preparar l'entrevista amb el jurat avaluador.
A partir de juliol 2019	Retorn del dossier 2 omplert a Tràmits
En diferents convocatòries	Jurat avaluador amb entrevistes orals als candidats.

E. Avantprojectes de llei

Per qüestions d'extensió només es presenta la part dispositiva.

a) *Avantprojecte de Llei sobre la creació d'un sistema de validació dels aprenentatges basats en l'experiència*

Capítol primer. Disposicions generals

Article 1. *Definicions*

Validació dels aprenentatges basats en l'experiència: procés mitjançant el qual es validen els resultats d'aprenentatge independentment del context d'aprenentatge, ja sigui formal, no formal i/o informal.

Certificat: resultat formal d'un procés d'avaluació i de validació obtingut quan una autoritat competent estableix que els resultats d'aprenentatge d'una persona corresponen a les expectatives d'un marc referencial de certificació.

El terme *certificat* fa referència al document que acredita els resultats d'aprenentatge, generalment mitjançant un diploma o un títol expedit per un organisme competent reconegut per l'Estat, així com al procés que condueix a l'expedició d'aquest document.

Cada certificat, o certificat genèric, pot estar més o menys vinculat a un nivell de qualificació i, per tant, al mercat de treball.

Certificat genèric: fa referència al document oficial lliurat pel ministeri encarregat de l'educació, de la formació professional i de l'ensenyament superior que acredita els resultats d'aprenentatge basats en l'experiència transversals, sense una especialització particular, inscrit en el Repertori nacional de certificats i situat en un nivell donat del Marc andorrà de certificació (MAC). Pot permetre accedir a certes formacions i accedir a l'exercici de certes activitats professionals.

Aprenentatges formals: aprenentatges que es produeixen en un context formal, com el que materialitza una institució educativa. Estan organitzats en termes de planificació i recursos. Sempre és intencional i estableix objectius d'aprenentatge. Aquests aprenentatges donen lloc a l'atorgament d'un certificat estatal o reconegut per l'Estat.

Aprenentatges no formals: aprenentatges que es poden adquirir paral·lelament a aprenentatges formals, o bé durant altres activitats intencionades i planificades però que no han de ser forçosament activitats d'aprenentatge. Així doncs, és intencional i els objectius d'aprenentatge poden ser difusos.

En l'absència d'un sistema de validació dels aprenentatges basats en l'experiència, no condueix a un certificat reconegut per l'Estat.

Aquesta categoria d'aprenentatge habitualment s'adquireix en el lloc de treball, en altres activitats realitzades per organitzacions de la societat civil i/o en institucions dedicades a l'educació i a la formació professional.

Aprenentatges informals: aprenentatges resultants de l'experiència social i del treball al llarg de tota la vida, sense ser el resultat d'un procés intencional, organitzat ni estructurat en termes d'objectius, planificació o recursos d'aprenentatge.

Resultats d'aprenentatge: es tracta de la relació d'allò que una persona sap, entén i és capaç de realitzar al final d'un procés d'aprenentatge. Aquests elements permeten determinar el nivell de desenvolupament de les competències corresponent a un marc referencial.

Article 2. *Objecte*

L'objecte d'aquesta Llei és definir la validació dels resultats d'aprenentatge basats en l'experiència com a mecanisme d'obtenció de tots o una part dels components d'un certificat.

La validació dels aprenentatges basats en l'experiència pot prendre en consideració els aprenentatges d'una combinació de diferents formes d'aprenentatge: siguin formals, no formals o informals.

Aquest certificat dona els mateixos drets i deures que un certificat obtingut en el sistema educatiu formal.

Article 3. Àmbit d'aplicació de la Llei

L'àmbit d'aplicació és el conjunt de certificats que s'expedeixen en el sistema educatiu andorrà.

Aquests es poden obtenir mitjançant la validació dels aprenentatges basats en l'experiència si aquesta opció està prevista en el Repertori nacional de certificats.

El responsable de la validació dels aprenentatges basats en l'experiència és el ministeri encarregat de l'educació, de la formació professional i de l'ensenyament superior.

Article 4. Persones que poden sol·licitar la validació dels aprenentatges basats en l'experiència

El procés de validació dels aprenentatges basats en l'experiència és un dret individual. La persona ha de ser de nacionalitat andorrana o resident legalment a Andorra des de com a mínim cinc anys en el moment de la sol·licitud. Ha d'haver exercit durant almenys tres anys, consecutius o no, a temps complet o no, una activitat en un camp relacionat amb el contingut del certificat per al qual ha fet la sol·licitud. Aquesta persona pot demanar la validació dels aprenentatges basats en l'experiència per obtenir un certificat o un certificat genèric en virtut dels termes d'aquesta Llei i els reglaments que la desenvolupen.

Aquesta sol·licitud s'ha de centrar en un certificat inscrit al Repertori nacional de certificats per al qual estigui prevista aquesta via d'obtenció.

Capítol segon. *Validació dels aprenentatges basats en l'experiència*

Article 5. El procés de validació dels aprenentatges basats en l'experiència

El procés de validació dels aprenentatges basats en l'experiència permet a qualsevol persona validar aquests aprenentatges mitjançant un dispositiu d'avaluació específic que es fixarà per via reglamentària. Aquest procés serà dirigit per un jurat, per obtenir tot o una part d'un certificat com s'indica a l'article 10.

La decisió del jurat d'acord amb el procés de validació dels aprenentatges basats en l'experiència ha d'indicar: el certificat a expedir, si s'han validat totes les competències associades i, en cas d'una validació parcial, els resultats d'aprenentatge validats, així com les recomanacions particulars proposades al candidat per l'entitat que desenvolupa el certificat per ajudar-lo a definir un pla de desenvolupament personal, amb relació al certificat inicialment desitjat i el marc referencial corresponent.

En cas de validació parcial, s'ha de proposar una tutoria perquè el candidat pugui accedir a la totalitat del certificat.

Article 6. Fases del procés de validació dels aprenentatges basats en l'experiència

La validació dels aprenentatges basats en l'experiència s'efectua en tres fases.

La primera consisteix en una orientació en què es valora conjuntament amb el candidat la pertinença de la seva sol·licitud, se l'informa sobre el procés i es posa el candidat en relació amb l'entitat que desenvolupa el certificat més apropiat. Durant aquesta fase, el candidat pot ser reorientat.

La segona fase consisteix en la tutoria del candidat durant la preparació de l'expedient que el jurat avaluarà. L'entitat que desenvolupa el certificat ha de dur a terme el procés de tutoria, que ha de ser específica del camp del certificat desitjat. L'expedient conté les anàlisis dels resultats d'aprenentatge propis i les evidències que demostren l'existència d'aquests aprenentatges.

La tercera fase consisteix en l'avaluació del candidat. Ha de permetre decidir si es valida el certificat sol·licitat.

Les tres fases exposades en aquest article, els seus elements constitutius i les condicions de realització de les tasques i les funcions de les persones i les entitats participants en cada fase s'han de fixar per via reglamentària.

Article 7. *Orientació*

Aquesta fase correspon a la primera etapa del procés de validació dels aprenentatges basats en l'experiència establert a l'article 6.

El Govern posa a disposició dels ciutadans els serveis i l'estructura necessaris per al desenvolupament d'aquesta fase.

Qualsevol persona interessada en el procés de validació dels aprenentatges basats en l'experiència ha de ser assessorada abans de la formalització de la sol·licitud.

L'orientació del Govern es produeix a partir del moment en què s'inicia la sol·licitud de validació dels aprenentatges basats en l'experiència.

En aquest sentit, l'orientació ha de permetre al candidat:

- a) Identificar el certificat apropiat al seu perfil.
- b) Constituir adequadament l'expedient de candidatura a fi d'obtenir l'admissibilitat administrativa de la sol·licitud.
- c) Elaborar i completar l'expedient de candidatura per avaluar-ne l'elegibilitat tècnica.
- d) Rebre informació de les diferents etapes del procés de validació.
- e) Formalitzar la sol·licitud.
- f) Dirigir el candidat cap a l'entitat que desenvolupa el certificat desitjat.

Article 8. *Entitat que desenvolupa el certificat*

Les entitats considerades són aquelles que estan autoritzades per l'Estat per desenvolupar el certificat desitjat.

Al final de la primera fase, el servei d'orientació ha de dirigir la persona que demana la validació dels aprenentatges basats en la seva experiència cap a una d'aquestes entitats per continuar el procés.

L'entitat és responsable del seguiment del candidat durant el procés, de conformitat amb l'article 9.

Article 9. *Tutoria*

L'entitat que desenvolupa el certificat ha de facilitar un assessorament a les persones acceptades com a candidats en el procés de validació dels aprenentatges basats en l'experiència.

Aquesta fase ha de permetre el seguiment del candidat per constituir l'expedient durant tot el procés de validació, i en particular:

- a) presentar adequadament en l'expedient les proves admissibles de l'existència de resultats d'aprenentatge tal com s'esmenten en el marc referencial de la certificació idònia;
- b) estar preparat per a l'entrevista amb el jurat.

Article 10. *El jurat*

Un jurat ha de validar els resultats d'aprenentatge esmentats a l'article 2, de conformitat amb aquesta Llei. La composició del jurat, les condicions i els procediments s'han d'establir mitjançant un reglament.

La composició del jurat ha d'incloure, entre altres, representants que estiguin qualificats en les professions i en els certificats en qüestió i un responsable del ministeri implicat en el certificat i/o en la validació dels aprenentatges.

El jurat ha d'avaluar objectivament els aprenentatges basats en l'experiència dels candidats per comprovar que són conformes al referencial del certificat. El jurat pot decidir si s'atorga o no el certificat. Si el resultat és negatiu, es pot expedir un certificat parcial. En aquest cas, el jurat ha de proposar un pla

de desenvolupament personal perquè el candidat tingui la possibilitat d'obtenir un certificat total més endavant.

En cas que s'expedeixi un certificat parcial, el candidat ha d'obtenir un document que acrediti els seus resultats d'aprenentatge assolits.

L'avaluació consisteix en un examen de l'expedient del candidat per part del jurat. Aquest examen ha d'incloure com a mínim una entrevista del candidat i les proves que el jurat determini d'acord amb el reglament.

Article 11. Finançament de la validació dels aprenentatges basats en l'experiència

El Govern adoptarà, per reglament, les mesures necessàries per al finançament del sistema de validació de l'experiència adquirida d'aquesta llei.

Disposició transitòria

El sistema de validació dels aprenentatges basats en l'experiència per als certificats del sector de la formació professional, de conformitat amb la reglamentació anterior, té un termini de dos anys per adaptar-se a aquesta norma, a partir de la publicació d'aquesta Llei en el BOPA.

Disposició final

Entrada en Vigor

Aquesta Llei entrarà en vigor l'endemà de la seva publicació al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.